هما
انرژی
FIEEI
شماره صد و نـود / هفته سوم آبان هزار و چهارصد

مهندس محمد پارسا
رئیس هیأت‌مدیره فدراسیون صادرات انرژی و صنایع وابسته ایران

ثروت ارزشمند گاز ایران را هدر ندهیم

اقتصاد ایران در شروع دهه ۱۴۰۰ یکی از پیچیده ترین و دشوارترین دوره های خود در تاریخ ۱۰۰ سال تازه سپری شده را تجربه می کند. دراین روزها اما دادن پیشنهادهای کارامد و دارای قابلیت اجرا برای بخش های مهم اقتصاد ایران باید در دستور کار فعالان اقتصادی و کارشناسان قرار گیرد. این پیشنهاد ها البته باید در دستور کار نهاد دولت و نهاد قانونگذاری قرارگیرد تا بشود با همگرا کردن و هم افزایی نیازهای ایران و دارایی های آن از سوی دولت و بخش‌های غیر دولتی به راهکارهای مهم ومفید رسید. نگارنده با توجه به جنس فعالیتهای اقتصادی و تجربه حضور در سطوح نهادهای کارفرمایی به نظر می‌رسد باید گامهایی بلند برای تبدیل دارایی بزرگ ایران به درامد در بستر استفاده از دارایی بزرگ ایران در حامل های انرژی و به ویژه گاز برداریم . واقعیت تلخ این است که سیاست‌های اشتباه اقتصادی اتخاذ شده در همه سالهای سپری شده از سوی دولتهای گوناگون و البته ترفندهای برخی ازکشورها به این نتیجه منجر شده که ایران به مثابه دومین دارنده ذخایر گازی و سومین تولیدکننده‌ی گاز طبیعی در جهان نتواند این دارایی ارزشمند را به درآمد ارزی قابل اعتنا تبدیل کند. این در حالی اتفاق افتاده است که رخدادهای جهانی در اقتصاد گاز و بازی های پیچیده قدرتهای جهانی قیمت گاز را در زمستان امسال به اوج می رساند و ایران می توانست درامد ارزی مناسبی با صادرات گاز به دست آورد.

هسته سخت این سیاستهای ناکارآمد درباره مدیریت و اقتصاد گاز به قیمت گذاری این کالای ارزشمند بر می گردد که نماد چیره شدن سیاست بر اقتصاد در این بخش است. برای اینکه با نتیجه این روش ناکارآمد و به بیراهه کشاننده اقتصاد گاز در ایران بیشتر اشنا شویم یاد آور می شوم ایران در حالی که سومین تولید کننده گاز در دنیا است چهارمین مصرف‌کننده‌ی گاز در جهان پس از آمریکا، روسیه و چین هست. ایران با داشتن ۸۵ میلیون نفر جمعیت، بیش از ۷۰ درصد چین با ۱.۴ میلیارد نفر جمعیت، حدود ۳ برابر آلمان و انگلیس، ۴ برابر هند و ۵ برابر ترکیه گاز مصرف می‌کند. ادامه در صفحه ۲

اسب چموش اقتصاد و انتقاد قالیباف از رییسی

محمدصادق جنان‌صفت

این مدیران معرفی‌شده بار اقتصاد ایران را به منزل نمی‌رسانند و یادآور شدم «باید امیدوار بود مجلس قانونگذاری به وظایف ذاتی خود بدون برخورد سیاسی- جناحی عمل کند و اگر برنامه‌ها و کارنامه اقتصادگردانان دولت سیزدهم را ناکارآمد دانستند، در دادن رای عدم‌اعتماد تعارف و رودربایستی نشان ندهند. شاید اگر مجلس نیز به همین افراد رای اعتماد داد تنها راه این باشد که وزیران یادشده در انتخاب معاونان و به ویژه مشاوران ارشد، کاستی‌ها و کجی‌ها را جبران کنند. به نظر نمی‌رسد این تیم اقتصادی بار گران و سنگین اقتصاد ایران و کسب‌وکار و زندگی شهروندان را به مقصد برساند.» حالا هنوز دولت رییسی کمتر از ۱۰۰ روز است کارش را شروع کرده و می‌شنویم که رییسی به یکی از کلیدی‌ترین وزیران اقتصادی خود تشر زده است که چه شد برنامه‌هایی که می‌گفتی برای بهبود بورس داری؟ و نیز محمدباقر قالیباف که انگار دوران ماه عسل با رییسی را بسیار زود تمام کرده است به دولت هشدار می‌دهد که بدون برنامه است و تا زمانی که برنامه‌های اقتصادی دولت مشخص و اعلام نشود مشکلات اقتصادی حل نخواهد شد. قالیباف همان کسی است که در شروع فعالیت دولت رییسی بارها تاکید کرد با همکاری دولت مسائل حل ناشده اقتصاد ایران که دولت‌های روحانی پدیدار کرده بودند را حل خواهند کرد. واقعیت این است که قالیباف و رییسی هیچ‌کدام درک دقیقی از مسائل کلان اقتصاد و با رفتار متغیرهای اقتصادی و دانش اقتصاد آشنایی ندارند و متاسفانه در انتخاب همکاران و مشاوران و معاونان نیز با سرسختی تمام از دانش موجود نزد کسانی که سابقه سیاسی و جناحی نداشتند نیز استفاده نکردند. به این ترتیب از این پس می‌توان انتظار داشت که انداختن توپ مشکلات به زمین یکدیگر از سوی مجلس و دولت یک روال عادی شود و هر نهاد دیگری را به ناکاربلدی و تداخل وظایف و اختیارات متهم کند. ادامه در صفحه ۲

ادامه از صفحه ۱

آمارهای ارائه شده از سوی مراکز تولید کننده اصلی آمار در این باره نشان می دهد، از کل گاز مصرفی در ایران به طور متوسط حدود ۲۰ درصد گاز در بخش خانگی، ۵ درصد در بخش تجاری و عمومی، ۳۰ درصد در بخش صنعت، ۲۷.۵درصد در نیروگاه‌ها و حدود ۱۰درصد مصرف می شود و بقیه در فرآیندهای تولید گاز و نفت و تلفات انتقال گازمصرف می‌شود. کل میزان صادرات گاز ایران نیز تنها در حدود ۵درصد میزان تولید گاز کشور است. واقعیت عجیب تر رخ داده در این فرایند اشتباه «سیاست گذاری قیمتی» این است؛ بخش های گوناگونی که استفاده کننده این کالا هستند، به دلیل رانت نهفته در دل این سیاست قیمت‌گذاری ناکارامد تلاشی برای استفاده اقتصادی و مدیریت انرژی مصرفی ندارند و می‌دانند که هرچه بیشتر گاز مصرف کنند بیشتر رانت نصیبشان می شود. روند ناکارآمد اقتصاد گاز، کریدوری بازکرده که هرچه در این کریدور جلوتر می رویم باریک و باریک تر می شود و این شرایط با همزمانی تحریم های آمریکا و کاهش توسعه میدان های گازی با و درآستانه زمستان ۱۴۰۰، بیم جدی برای کمبود گاز تولیدی نسبت به تقاضا وجود دارد و صادرات اندک گاز نیز با تهدید روبه رو می‌شود. پیش بینی می شود دولت سیزدهم نیز همانند دولتهای پیشین با جایگزین کردن مازوت و برش سنگین و گازوییل به جای گاز و قطع کردن گاز نیروگاه‌ها، جیره بندی و قطع گاز کارخانه های عمده صنعتی در روزهای بسیار سرد و توقف صادرات گاز را در دستور کار قرار دهد . در این وضعیت، آلودگی بیشتر هوا در کشور ، از دست رفتن در امد ارزی حاصل از صادرات گاز و بی اعتمادی بیشتر خریداران گاز ایران و افزایش قیمت تمام شده واحدهای صنعتی از دستاوردهای ناامید کننده این تصمیم های تکراری است.

چه‌باید کرد؟

برای اینکه بتوانیم در زمان باقی مانده از فرصت برای استفاده بهینه از منابع گاز در جهان استفاده کنیم و جلوی هدر روی این کالای راهبردی را بگیریم چه باید کرد؟ پیش و بیش از اینکه به راههای اجرایی در این باره بپردازیم لازم است به اقتصاد سیاسی برگشت کرده و ازاجزای این مقوله برای اصلاح ساختاری در دراز مدت بهره ببریم. به این معنا که باید یک همگرایی سیاسی در میان نهادهای اصلی تصمیم گیر در باره اصلاح ساختاری قیمتی برای مصرف کنندگان اصلی گاز پدیدار شود. بدون این همگرایی و یکپارچه شدن دیدگاه از بالاترین نهادها تا نهادهای زیر مجموعه و به ویژه اقناع سازی گسترده و کار امد شهروندان نسبت به هزینه های کوتاه مدت و فایده های بلند مدت اصلاح ساختاری، کار به جایی نمی رسد. شجاعت در اصلاح باید روزی خود را نشان دهد که از روی ناچاری راه به بیراهه نرسیده باشد. واقعیت این است که برداشتن سایه ترس از آزاد سازی قیمت گاز که بدون تردید شرط اول و آخر برای مدیریت بهره ور از این ثروت بزرگ است با متقاعد کردن شهروندان از راه پرداخت مابه التفاوت قیمت گاز آزاد و قیمت دستوری باید همراه باشد و باید به همه شهروندان از منافع این طرح سودی برسد.

سالهاست نگارنده نظر خود را درباره اهمیت اختصاص کارت انرژی به شهروندان در محافل علمی و سیاسی و مقالات مختلف ارائه نموده ام. با توجه به اهمیت بیشتر این موضوع، پیشنهاد می‌شود دولت جدید بررسی های لازم در رابطه با تغییر نظام یارانه‌ای و تخصیص کارت انرژی به هر شهروند را در دستور کار قرار دهد. دادن سهمیه گاز قابل خرید و فروش در بازاری که باید درست شود پس از تعیین حد استاندارد (متوسط) مصرف متناظر با میزان گاز لازم برای گرم کردن یک خانه‌ی با متراژ معین و دمای معین و افزایش جدی تعرفه‌ی مصرف گاز بیش از این حد و واریز درآمد حاصل از این افزایش قیمت در یک حساب خاص و توزیع این درآمد بین ایرانیان یک گام ضروری است. برخی محاسبه های کارشناسانه نشان می دهد درآمد غیر مستقیم حاصل از کاهش مصرف گاز برای دولت بسیار بیشتر از درآمد مستقیم حاصل از تعرفه‌ی بالاتر است. بنابر این دولتها باید از حسابگری های سخت گیرانه دوری کرده و با دست و دل باز اقدام به بازتوزیع تمام درآمد مستقیم حاصل از تعرفه‌ی بالاتر خانوارها اقدام کنند. به نظر می رسد برای این بخش از کار که سخت ترین بخش است و شهروندان را در شرایط تازه قرار می دهد باید با آمادگی کافی وارد میدان شد. برخی کارشناسان میگویند دادن اختصاص سهمیه انرژی قابل مبادله به تمام خانوارها و استفاده از سازوکارهای بورس انرژی برای قیمت گذاری آن در میان مدت می توانند به کار آید. پیش از اینکه به مسایل جزیی تر در سایر بخش ها بپردازیم دولت سیزدهم و نهادهای تصمیم ساز و تصمیم گیر اصلی باید آمادگی همراه با بروز شجاعت در تغییر پارادایم شیفت گاز را در درون هسته مرکزی سیاسی به دست آورند. حیف است ایرانیان در حالی که می توانند میلیاردها دلار ارز حاصل از صادرات گاز به دست آورند و از این ثروت ملی به کارآمد ترین شکل استفاده کنند آن را هدر دهند.

ادامه از صفحه ۱

اسب چموش اقتصاد و انتقاد قالیباف از رییسی

محمدصادق جنان‌صفت

واقعیت اما فراتر از خواست و تمنا و دستور دادن، اعتراض کردن و تشر زدن مدیران ارشد این دو نهاد است و باید تصریح کرد اقتصاد زمین سفت و سختی است که راه رفتن روی آن هرگز آسان نیست. تجربه فاجعه‌بار دولت‌های احمدی‌نژاد در مدیریت اقتصادی حتی با وجود همه حمایت‌های مجلسی‌ها و نیز حمایت همه‌جانبه همه نهادهای سیاسی و اقتصادی و درآمدهای افسانه‌ای نفت، نشان داد اقتصاد اسب چموشی است که به هرکسی سواری نمی‌دهد. به نظر می‌رسد دولت رییسی در هنگامه تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۱ سختی‌های بیشتری را به چشم خواهد دید و اصل منازعه با مجلس به زودی فرا خواهد رسید. حاد شدن بیماری اقتصاد ایران، کم‌خونی است که از ناحیه کاهش درآمدهای نفت به دلیل تحریم‌های گسترده تن و روان آن را از حرکت بازداشته است. تا هنگامی که به این تنگنا اعتراف نکنیم و برای حل این مساله پیچ خورده اقدام نشود این زمین سفت‌تر و چموشی اقتصاد بیشتر خواهد شد.

خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های تجدیدپذیر کاملا متوقف نشده است

تولید ۱۰ هزار مگاوات انرژی تجدیدپذیر در کنار توسعه نیروگاه‌های حرارتی از جمله برنامه‌هایی است که در دستورکار وزارت نیرو قرار دارد. این درحالی است که ظرفیت تولید انرژی تجدیدپذیر ایران فقط حدود هزار مگاوات است.

هفته گذشته سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)، به‌منظور توسعه و احداث ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر با کمک بخش خصوصی فراخوان عمومی منتشر کرد. البته اوایل مهرماه ابلاغیه‌ای از سوی وزارت نیرو مبنی بر توقف خرید تضمینی تجدیدپذیرها منتشر شد. در این ابلاغیه که به شرکت‌های توزیع نیروی برق سراسر کشور ارسال شد، آمده تا اطلاع ثانوی از عقد قراردادهای خرید تضمینی خودداری کنند.

دراین‌بین بخش خصوصی خواستار توقف این نگاه شد.

حمیدرضا صالحی عضو هیأت‌مدیره فدراسیون صادرات انرژی و صنایع وابسته ایران طی گفت‌وگویی با پایگاه خبری اتاق ایران دلیل این تصمیم را بار مالی قراردادهای خرید تضمینی عنوان کرد و گفت: خوشبختانه به نظر می‌رسد موضوع توقف برای کوتاه‌مدت و برای بررسی بیشتر مطرح است و امیدواریم هر چه سریع‌تر برطرف شود.

او تاکید کرد: وزارت نیرو تا زمانی که طرح‌های جدید، تدوین و اجرایی و موفقیت آن‌ها اثبات نشده، باید از توقف خرید تضمینی خودداری کند تا فعالیت شرکت‌های فعال این حوزه متوقف نشود.

به دنبال پیگیری‌هایی که از سوی بخش خصوصی، صورت گرفت به تازگی سخنگوی ساتبا اعلام کرد: خرید تضمینی از نیروگاه‌های تجدیدپذیر موجود؛ آن‌هایی که از قبل پروانه تولید گرفته و آنهایی که در مرحله ساخت هستند، همچنان ادامه دارد.

به نظر می‌رسد استفاده از ظرفیت‌های ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید در دستور کار وزارت نیرو قرار دارد. ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید که در سال ۹۴ تصویب و ابلاغ شد به بیان ظرفیت‌های مختلفی در جهت افزایش تولید و بهینه سازی مصرف انرژی می‌پردازد.

به گفته کارشناسان، آئین‌نامه اجرایی این قانون به گونه‌ای تصویب شد که کارکرد خود را از دست داد؛ اما به تازگی استفاده از این قانون دوباره در دستورکار قرار گرفته است. بنا بر ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، منابع مالی ناشی از صرفه‌جویی در سوخت‌های فسیلی باید صرف توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر شود.

در همین راستا، جعفر محمد نژاد، سخنگوی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر گفت: بحث خرید تضمینی تجدیدپذیرها تا تعیین تکلیف مدل جدید که از طریق ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید است، متوقف شده ولی برای آن‌هایی که از قبل پروانه تولید گرفتند و می‌خواهند بسازند یا آنهایی که در مرحله ساخت هستند، همچنان خرید تضمینی ادامه دارد. اما برای کسانی که از مهرماه به بعد درخواست مجوز بدهند، قرارداد خرید تضمینی امضا نمی‌شود.

او تأکید کرد: بنای ما بر این بود که سرمایه‌گذاری آسیب نبیند و در این یک ماه اگر کسی به ما برای دریافت پروانه تولید مراجعه می‌کرد، اعلام می‌کردیم که تا مشخص شدن این بحث جدید صبر کند.

محمد نژاد افزود: برنامه این است که خرید تضمینی از نیروگاه‌های بزرگ متوقف شود و فقط برای نیروگاه‌های کوچک، مانند پنل‌های خورشیدی پشت بام‌ها، انجام شود. البته کم و کیف و محدوده دقیق آن مشخص خواهد شد.

سخنگوی ساتبا با اشاره به اینکه چه بسا اقدام از طریق ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید برای سرمایه‌گذار به صرفه‌تر باشد، گفت: هر سرمایه‌گذاری خواهان بازگشت سریع‌تر سرمایه‌اش است و تاکید وزیر نیرو هم این است که سرمایه‌گذاران در نیروگاه‌های تجدیدپذیر نباید ۲۰ سال صبر کنند تا به اصل سرمایه خود برسند، بلکه باید سریع‌تر بازگشت سرمایه برای او رخ دهد و بعد از آن خودش تصمیم بگیرد که می‌خواهد این برق تولیدی را به شبکه بفروشد یا صادر کند.

او در پاسخ به سوالی مبنی بر چگونگی حمایت دولت از نیروگاه‌های تجدیدپذیر گفت: بحث تعرفه‌گذاری پلکانی که میزان مصرف مازاد بر الگو با نرخ تجدید پذیرها محاسبه می‌شود، مؤثر خواهد بود به شرط آنکه منابع حاصل از آن در خود نیروگاه‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری شود. در ضمن مذاکراتی با صندوق سبز سازمان محیط زیست انجام شده تا از طریق این صندوق نیز حمایت‌هایی انجام شود زیرا یکی از بهترین راهکارهای حفاظت از محیط زیست گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر است. همچنین به توانیر پیشنهاد شد، بخشی از جریمه صنایع پرمصرف نیز به تجدیدپذیرها اختصاص یابد که این امر نیز در حال مذاکره است.

محمد نژاد تأکید کرد: با این حال منابع ماده ۱۲ نامحدود و به نفع تمام بخش‌های کشور است. در واقع اگر این فرصت فراهم شود که وزرات نفت به جای اینکه نفت و گاز خود را در نیروگاه‌ها به قیمت بسیار پایین بسوزاند، در صنایع پالایشی سرمایه‌گذاری کند یا صادر کند، در کلان به نفع اقتصاد کشور است و به همین خاطر باید از این طرح حمایت شود.

سخنگوی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر در پاسخ به سوالی مبنی بر وضعیت بومی‌سازی نیروگاه‌های تجدیدپذیر گفت: خوشبختانه نیروگاه‌های بادی وضعیت بسیار خوبی دارند و تا ۸۰ درصد بومی سازی شده است. در مورد نیروگاه‌های خورشیدی که بخش اعظم برنامه ۱۰ هزار مگاواتی را تشکیل می‌دهد، یک گلوگاهی به نام سلول خورشیدی وجود دارد که فناوری تولید آن در اختیار ۳-۴ کشور بیشتر نیست. البته یکی از سیاست‌های ۱۰ هزار مگاوات انرژی تجدیدپذیر هم استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش بنیان برای تولید داخلی سلول‌های خورشیدی است.

وی افزود: به جز سلول خورشیدی، تمام پنل‌های خورشیدی را در داخل تولید می‌کنیم و چند شرکتی که در این زمینه فعال هستند در حال حاضر ظرفیت تولید ۳۰۰ مگاوات در سال را دارند که در صورت حمایت مضاعف و تأمین مالی بیشتر هم می‌شود.

تخریب اقتصاد ملی با مدل تهاتر نفت و کالاهای بنجل

نفـت می‌دهیـم، برنـج و چـای می‌گیریـم؛ ایـن سیاسـت اگرچـه در ایـران پیـش از ایـن تجربـه شده‌اسـت، امـا به‌نظـر می‌رسـد کـه دولـت سـیزدهم نیـز همیـن نسـخه را بـرای تامیـن نیازهـای اساسـی در پیـش گرفته‌اسـت. بـه گفتـه رئیـس کمیسـیون انـرژی اتـاق تهـران، نفـت بایـد در ازای سـرمایه‌گذاری در طرح‌هـای توسـعه‌ای، تهاتـر کـرد تـا بـه اقتصـاد ملـی لطمـه وارد نشـود.

تهاتـر نفـت بـا کالا، سیاسـتی اسـت کـه وزیـر نفـت دولـت سـیزدهم در روز کسـب رای اعتمـاد از مجلـس، آن را یکی از برنامه‌هـای اصلـی خـود عنـوان کـرد. جـواد اوجی بـه تازگی نیـز اعـلام کـرد کـه فـروش نفـت بـه صـورت تهاتـری و بـا اسـتفاده از ظرفیـت وزارت خارجـه، در دسـتورکار دولـت قـرار گرفته‌اسـت. طـی روزهـای اخیـر نیـز، خبرهایـی از تهاتـر نفـت بـا برنـج پاکسـتانی و چـای هنـدی و برخـی دیگـر از کالاهـای اساسـی شـنیده می‌شـود.

در چنیـن شـرایطی، رئیـس کمیسـیون انـرژی و محیط‌زیسـت اتـاق تهـران، معتقـد اسـت کـه اگـر دولـت بـه دنبـال پیاده‌سـازی فـروش نفـت از طریـق تهاتـر اسـت، ایـن روش تنهـا در کوتاه‌مـدت جوابگـو اسـت و دولتمـردان بـه دنبـال آن نباشـند کـه از ایـن مکانیـزم بـه صـورت دائمـی اسـتفاده کننـد. بـه گفتـه رضـا پدیـدار، تهاتـر نفـت بـا کالا، شـاید در مقاطعـی نیازهـای مصرفـی کشـور را برطـرف کنـد، امـا اگـر بـه سـیاق ادوار گذشـته، نفـت در ازای دریافـت کالاهـای بنجـل و مصرفـی هنـدی و چینـی بـه طرف‌هـای خارجـی داده شـود، عاقبتـی جـز تخریـب اقتصـاد ملـی بـرای کشـور بـه همـراه نخواهـد داشـت.

بـه گفتـه عضـو هیـات نماینـدگان اتـاق تهـران، تهاتـر موضـوع جدیـد و تـازه ای نیسـت و در دوران مختلـف، به‌ویـژه پـس از جنـگ جهانـی دوم کـه صلـح و آرامـش در دنیـا برقـرار شـد، مبـادلات کالایـی میـان کشـورها صـورت گرفـت و نفـت بـه عنـوان یکـی از اقـلام مـورد نیاز کشـورها در ایـن روش، مـورد توجـه مبادله‌کننـدگان قـرار گرفـت. بـه گـزارش روابـط عمومـی اتـاق تهـران، پدیـدار از جملـه الگوهـای موفـق تهاتـر نفـت در عرصـه جهانـی را، پیاده‌سـازی ایـن روش میـان ایالات‌متحده‌آمریـکا و برخـی کشـورهای آمریـکای جنوبـی در برهـه‌ای از تاریـخ عنـوان کـرد کـه بـه ایـن ترتیـب، آمریـکا در ازای سـرمایه‌گذاری در ایـن کشـورها، اقـدام بـه دریافـت نفت‌خـام می‌کـرد.

وی از ایـن‌رو، اجـرای تهاتـر نفـت از سـوی ایـران در ازای دریافـت سـرمایه‌گذاری در طرح‌هـای توسـعه‌ای نفـت و گاز در کشـور را راهـکاری مناسـب بـرای بهره‌منـدی از مزایـای ایـن سیسـتم دانسـت و گفـت: در مـدل قراردادهـای IPC کـه در دولـت یازدهـم مـورد توجـه قـرار گرفـت، سـرمایه‌گذاری خارجی‌هـا در بخـش بالادسـتی صنعـت نفـت ایـران و در ازای اسـتهلاک سـرمایه‌گذاری در ایـن بخـش، اعطـای نفـت خـام یـا گاز طبیعـی بـه سـرمایه‌گذاران در دسـتورکار قـرار گرفـت.

رئیـس کمیسـیون انـرژی اتـاق تهـران در ادامـه افـزود: بـا ایـن حـال، در دولت‌هـای نهـم و دهـم نیـز تجربـه ناخوشـایندی از تهاتـر نفـت در برابـر کالا نصیـب کشـور شـد و بـا سیاسـتی کـه دولـت وقـت در آن زمـان، در پیـش گرفـت، سـیل کالاهـای عمدتـا نامرغـوب از هنـد و چیـن بـه ایـران سـرازیر شـد.

پدیـدار افـزود: روش تهاتـر نفـت در برابـر کالا، آن هـم محصـولات مصرفـی، عمـلا قـدرت انتخـاب کشـور در خریـد کالاهـا را بـه شـدت کاهـش می‌دهـد و مـا مجبـور می‌شـویم هـر کالایـی کـه مشـتری نفـت ایـران تحمیـل می‌کنـد، خریـداری کنیـم. بنابرایـن در صورتـی کـه کماکان سیاسـت تهاتـر نفـت در برابـر کالاهـای مصرفـی، از سـوی دولـت کنونـی در پیـش گرفتـه شـود، قـدرت ایـران بـرای انتخـاب کالاهـا در ضعیف‌تریـن حالـت ممکـن قـرار خواهـد داشـت.

عضـو هیـات نماینـدگان اتـاق تهـران، بـا تاکیـد بـر اینکـه روش و سیاسـت تهاتـر نفـت بـا کالا، بایـد موقتـی و نـه دائمـی باشـد، گفـت: بـه طـور کلـی روش تهاتـر نفـت بـا کالا، مـدل چنـدان مطلوبـی نیسـت. مگـر آنکـه بـه ماننـد دو دولـت گذشـته، کـه قراردادهـای IPC پیش‌بینـی شـد، طرح‌هـای توسـعه‌ای میادیـن نفـت و گاز در کشـور را در مـدل تهاتـر نفـت قـرار دهیـم و بـه ازای برداشـت محصـول نفـت خـام یـا گاز بـه واسـطه اسـتهلاک ایـن سـرمایه‌گذاری، نفـت خـام و گاز تحویـل داده شـود. در ایـن روش می‌تـوان طـی دوره اجـرای قـرارداد IPC، روی تهاتـر نفـت بـا سـرمایه‌گذاری اتـکا کـرد. امـا اگـر قـرار باشـد کـه در برابـر نفـت، کالاهـای مصرفـی و بنجـل را دریافـت کنیـم، باعـث تخریـب اقتصـاد ملـی کشـور می‌شـود.

توقف خرید تضمینی از نیروگاه‌های تجدیدپذیر

سـخنگوی سـازمان انرژی‌هـای تجدیدپذیـر و بهره‌وری انـرژی گفـت: خریـد تضمینـی تجدیدپذیرهـا تـا تعیین‌تکلیـف مـدل جدیـد کـه از طریـق مـاده ۱۲ قانـون رفـع موانـع تولیـد اسـت، متوقـف شـده، امـا بـرای آنهایـی کـه از قبـل پروانـه تولیـد گرفته‌انـد یـا در مرحلـه سـاخت هسـتند، همچنـان خریـد تضمینـی ادامـه دارد.

جعفـر محمدنـژاد افـزود: بـرای کسـانی کـه از مهرمـاه بـه بعـد درخواسـت مجـوز دهنـد، قـرارداد خریـد تضمینـی امضـا نمی‌شـود.

بـه گـزارش خبرگـزاری مهـر، وی ادامـه داد: بنـای مـا بر ایـن بـود کـه سـرمایه‌گذاری آسـیب نبینـد و در ایـن یک‌مـاه، اگـر کسـی بـرای اخـذ پروانـه تولیـد بـه مـا مراجعـه می‌کـرد، اعـلام می‌کردیـم تـا مشخص‌شـدن شـرایط جدیـد صبـر کننـد.

سـخنگوی سـازمان انرژی‌هـای تجدیدپذیـر و بهـره‌وری انـرژی گفـت: برنامـه مـا ایـن اسـت کـه خریـد تضمینـی از نیروگاه‌هـای بـزرگ متوقـف شـود و فقـط بـرای نیروگاه‌هـای کوچـک، ماننـد پنل‌هـای خورشـیدی پشـت‌بام‌ها انجـام شـود. البتـه کـم و کیـف و محـدوده دقیـق آن مشـخص خواهـد شـد.

وی بـا بیـان اینکـه چه‌بسـا اقـدام از طریـق مـاده ۱۲ قانـون رفـع موانـع تولیـد بـرای سـرمایه‌گذار به‌صرفه‌تـر باشـد، اظهـار کـرد: طبیعتـا هـر سـرمایه‌گذاری خواهـان بازگشـت سـریع‌تر سـرمایه‌اش اسـت و تاکیـد وزیـر نیـرو هـم ایـن اسـت کـه سـرمایه‌گذاران در نیروگاه‌هـای تجدیدپذیـر نبایـد ۲۰سـال صبـر کننـد تـا بـه اصـل سـرمایه خـود برسـند، بلکـه بایـد سـریع‌تر بازگشـت سـرمایه بـرای آنهـا رخ دهـد و بعـد از آن تصمیـم بگیرنـد کـه می‌خواهنـد ایـن بـرق تولیـدی را بـه شـبکه بفروشـند یـا صـادر کننـد.

سـخنگوی سـاتبا دربـاره چگونگـی حمایـت دولـت از نیروگاه‌هـای تجدیدپذیـر گفـت: بحـث تعرفه‌گـذاری پلکانـی کـه میـزان مصـرف مـازاد بـر الگـو بـا نـرخ تجدیدپذیرهـا محاسـبه می‌شـود، قطعـا موثـر خواهـد بـود؛ بـه شـرط آنکـه منابـع حاصـل از آن در خـود نیروگاه‌هـای تجدیدپذیـر سـرمایه‌گذاری شـود

در جلسه با اقتصاددانان مطرح شد

چهار پرسش رئیس جمهور از اقتصاددانان

رئیس جمهور ضمن تشریح وضعیت اقتصادی کشور که تحویل دولت سیزدهم شد، بیان داشت: باید با تصمیمات کارشناسانه، وضع موجود اقتصادی را تغییر داد.

به گزارش ایسنا، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور شامگاه روز سه شنبه در جلسه با جمعی از اقتصاددانان، با اشاره به اهمیت حل مشکلات اقتصادی کشور با استفاده از نظرات نخبگان و کارشناسان گفت: وضعیت اقتصادی که دولت تحویل گرفته را شما به خوبی می‌دانید و بسیاری از مردم آثار آن را در سفره و جیب خود احساس می کنند اما شما اقتصاد دانان دلایل آن را هم می دانید.

رئیس جمهور با طرح چند پرسش، تصریح کرد: چرا شاخص های کلان اقتصاد کشور مطلوب نیست؟ چرا تورمی که قرار بود تک رقمی شود اتفاق نیفتاده است؟ چرا ده ها میلیارد دلار یارانه پنهانی که دولت پرداخت می کند، مردم آثار مطلوب آن را در زندگی خود نمی بینند؟ چرا باوجود هزاران هزار میلیارد تومان مصارف دولت در ۸ سال گذشته، رشد اقتصادی کمتر از یک درصد داشته ایم؟

آیت‌الله رئیسی بیان داشت: اینها سوالاتی است که در جامعه وجود دارد. اما طبق نظر اقتصادانان در درون و بیرون دولت تغییر شرایط اقتصادی کشور امکان پذیر است. این آمادگی در دولت وجود دارد که با نظر کارشناسی، مطالعه و درایت این تغییر ایجاد شود

رئیس جمهور تاکید کرد: ما در آستانه آماده کردن مهمترین سند مالی کشور یعنی بودجه سال ۱۴۰۱ هستیم. باید بودجه با نگاه عدالت محور و برگرفته از آمایش سرزمینی باشد تا بتوان عادلانه تقسیم امکانات کرد.

دکتر رئیسی با اشاره به بیانات رهبر انقلاب مبنی بر اینکه کسری بودجه را ام المصائب خواندند، اظهار داشت: با توجه به اینکه بودجه ۱۴۰۰ با کسری بودجه بسته شده بود، این کسری برای دولت بار مالی ایجاد کرده است.

رئیس جمهور خاطر نشان کرد: باید نسخه های اقتصادی که قرار است برای مشکلات کشور نوشته شود باعث رکود نشود. باید بررسی شود که چه کنیم هم رونق داشته باشیم و هم تورم نداشته باشیم. از دولت توقع است که شرایط را تغییر دهد و مردم بخوبی می دانند که اینکار یک شبه اتفاق نمی افتد.

رئیس جمهور در ادامه این نشست با تأکید بر اهتمام دولت برای استفاده از نظرات نخبگان و صاحبنظران اقتصادی، گفت: دولت حتماً در تصمیم‌گیری‌های خود از دیدگاه‌های مؤثر اساتید و نخبگان اقتصاد استفاده خواهد کرد.

دکتر رئیسی توجه به تولید را از اولویت‌های اصلی دولت دانست و اظهار داشت: دولت، راهکار برون‌رفت از مشکلات اقتصادی را رونق تولید می‌داند و عمیقاً به دنبال تحقق تأکید رهبر معظم انقلاب در زمینه رفع موانع تولید و پشتیبانی از تولید است.

رئیس جمهور افزود: ثبات قیمت‌ها و مدیریت تورم جزء محورهای اصلی مورد تأکید دولت است به نحوی که از افزایش قیمت‌ها جلوگیری کرده و با حفظ ارزش پول ملی، اقتصاد را برای تولیدکننده و صاحبان کسب و کار و عموم مردم قابل پیش‌بینی کند، چرا که اگر اقتصاد قابل پیش‌بینی نباشد، اداره امور برای همه دشوار خواهد بود.

دکتر رئیسی با تأکید بر تقویت نقش نظارتی دولت، گفت: دخالت دولت را در بازار و اقتصاد مفید نمی‌دانیم و معتقدیم دولت به جای دخالت در بازار باید نقش نظارت، حمایت و هدایت داشته باشد.

رئیس جمهور با اشاره به اهمیت مالیات و جلوگیری از فرار مالیاتی، اظهار داشت: مالیات از کارکردهای مختلفی برخوردار است و به نوعی نقش تنظیم‌گری را در اقتصاد دارد. برای حمایت از فعالیت‌های تولیدی، می‌توان در زمینه مالیات مساعدت‌هایی انجام داد و در مقابل برای از بین بردن جاذبه فعالیت‌های غیرمولد، مالیات بیشتری از این نوع فعالیت‌ها اخذ کرد.

دکتر رئیسی در ادامه در خصوص ارز ترجیحی گفت: در خصوص مناسب نبودن شیوه فعلی پرداخت یارانه ارزی همه اتفاق‌نظر دارند لکن معتقدم که باید در زمینه ارز ترجیحی کاملاً مدبرانه و حساب‌شده عمل شود.

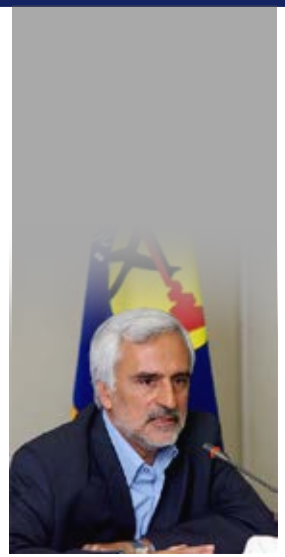
اساتید و اقتصاددانان حاضر در این نشست در سخنانی دیدگاه‌ها و نظرات تخصصی خود را در موضوعات مهم اقتصادی روز بیان کردند.

حسین راغفر درباره نشست دیشب اقتصاددان با رئیس جمهور در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: محور اصلی جلسه شب گذشته حول مشکلات مالی دولت و بررسی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی سپری شد که از اقتصاددان در این جلسه خواسته شد تا به بیان راهکارهایی در رابطه با ارز ترجیحی بپردازند. رئیس جمهور در این نشست، در راستای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی سه خط قرمز دولت را اعلام کرد که شامل تورم، ارزش پول ملی و معیشت قشر ضعیف جامعه است.

وی افزود: با توجه به خط قرمزهای دولت و جایگزین‌های حذف ارز ترجیحی و تاثیر آن بر رفاه خانوارها، در حال حاضر امکان حذف ارز ترجیحی وجود ندارد و با خط قرمزهای دولت در تعارض است. بنابراین، نتیجه نهایی نشست این شد تا فعلا برای ماه‌های آینده همچنان ارز ۴۲۰۰ تومانی در اقتصاد ایران باقی بماند و تغییری در این زمینه صورت نگیرد.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه دولت در حال حاضر با مشکلات جدی از نظر مالی دست و پنجه نرم می‌کند، گفت: خبر خوشی که در این نشست از سوی رئیس کل بانک مرکزی مطرح شد مبنی بر افزایش درآمدهای ارزی دولت در هفت ماهه امسال و پیش‌بینی گشایش‌های ارزی در ماه‌های آتی بود که چشم انداز امیدوار کننده‌ای از آینده اقتصاد ایران ایجاد می‌کند.

راغفر ضمن انتقاد از زمان کوتاه نشست برای بررسی مشکلات مختلف اقتصادی و ارائه راهکار برای آن‌ها از جمله تورم، بیان کرد: محور اصلی این نشست، ارز ۴۲۰۰ تومانی بود و فرصتی برای بیان سایر موضوعات وجود نداشت که در نشست‌های آتی به این موضوعات پرداخته خواهد شد. نتیجه کلی نشست دیشب اقتصاددانان با رئیس جمهور این است که دولت توافق چندانی برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی ندارد و مجلسی‌ها هستند که بر حذف این ارز اصرار دارند.

باتوقف سرمایه‌گذاری در بخش برق اتفاق می‌افتد

خاموشی‌های بیشتر در راه

مشـکلات و چالش‌هـای عدیـده صنعـت بـرق در طـول سـال‌های اخیـر، ایـن صنعـت را بـا وجـود ظرفیت‌هـا و پتانسـیل‌های قابـل توجهـش بـه شـدت آسـیب‌پذیر کـرده اسـت. کندشـدن رونـد سـرمایه‌گذاری‌ها در ایـن صنعـت، عقب‌مانـدن رشـد تولیـد بـرق از برنامه‌هـای پیش‌بینی‌شـده در قانـون بودجـه و قانـون توسـعه ۵ سـاله کشـور و در نهایـت بـروز خاموشـی‌های گسـترده در تابسـتان سـال جـاری، همگـی نشـان از ابعـاد گسـترده بحـران ایـن صنعـت دارد. بـه همیـن دلیـل بسـیاری بـر ایـن باورنـد کـه وزارت نیـروی دولـت سـیزدهم راهـی دشـوار بـرای مواجهـه بـا مشـکلات صنعـت بـرق کشـور در پیـش دارد.

در همیـن راسـتا رئیـس هیات‌مدیـره سـندیکای شـرکت‌های تولیدکننـده بـرق در گفت‌وگـو بـا «دنیـای اقتصـاد»، ضمـن اشـاره بـه قیمـت غیرواقعـی بـرق بـه عنـوان جدی‌تریـن معضـل صنعـت بـرق، اظهـار کـرد: بـر اسـاس قانـون، دولـت مکلـف اسـت مابه‌التفـاوت قیمـت تمام‌شـده بـرق را بـا نـرخ تعرفه‌هـای تکلیفـی بپـردازد. از ایـن رو سـازمان برنامـه موظـف شـده مبلـغ مابه‌التفـاوت قیمـت تمام‌شـده و تکلیفـی بـرق را در بودجـه سـالانه پیش‌بینـی و هـر سـه مـاه یکبـار تسـویه کنـد. امـا متاسـفانه به‌رغـم اهمیـت ایـن بودجـه بـرای صنعـت بـرق، می‌بینیـم کـه طـی چنـد سـال اخیـر بـه ایـن تکلیـف قانونـی به‌درسـتی عمـل نشـده اسـت.

محمدعلـی وحدتـی، نتیجـه بی‌توجهـی دولـت بـه ایـن تکلیـف قانونـی را ایجـاد فشـار غیـر قابـل تحمـل بـرای بخـش غیردولتـی صنعـت بـرق دانسـت و خاطرنشـان کـرد: واقعیـت ایـن اسـت کـه امـروز هـم پیمانـکاران تجهیـزات برقـی و هـم تولیدکننـدگان بـرق مجبـور شـده‌اند تبعـات ایـن بـی توجهـی را در قالـب کمبـود شـدید نقدینگـی و انباشـت مطالباتشـان از وزارت نیـرو تحمـل کننـد. ایـن مسـاله به‌صـورت ویـژه بـرای نیروگاه‌هایـی کـه بـا اسـتفاده از وام ارزی «صنـدوق توسـعه ملـی» احـداث شـده و به‌موقـع بـه بهره‌بـرداری رسـیده و بـا تولیـد بـرق در جهـاد مقـدس تامیـن نیـاز اساسـی مـردم مشـارکت داشـته‌اند، بسـیار حـاد و شـدید بـروز کـرده اسـت.

وحدتـی در ادامـه افـزود: افزایـش شـدید نـرخ تسـعیر ارز و الـزام وام‌گیرنـدگان بـه بازپرداخـت وام دریافتـی به‌صـورت ارزی از یکسـو و دریافـت تنهـا بخشـی از طلـب نیروگاه‌هـا (در حـد هزینه‌هـای جـاری) بـه صـورت ریالـی از وزارت نیـرو از سـوی دیگـر، عمـلا دریافت‌کننـدگان تسـهیلات ارزی از صنـدوق توسـعه ملـی را در بازپرداخـت اقسـاط خـود ناتـوان کـرده اسـت. نکتـه اینجاسـت کـه همزمانـی افزایـش چشـمگیر قیمـت ارز، بـا عـدم امـکان تهاتـر طلـب و بدهـی در مـورد وام‌هایـی کـه منشـأ صنـدوق توسـعه ملـی دارنـد باعـث شـده تـا همـه راه‌هـا بـرای بازپرداخـت اقسـاط ایـن نیروگاه‌هـا مسـدود شـود.

رئیـس هیات‌مدیـره سـندیکای شـرکت‌های تولیدکننـده بـرق اولیـن و مهم‌تریـن نتیجـه ایـن رویکـرد را در کنـار عـدم تمکیـن مجموعـه وزارت نیـرو بـه قوانیـن و تکالیـف مصـوب، توقـف سـرمایه‌گذاری‌ها در ایـن صنعـت دانسـت و تصریـح کـرد: در شـرایطی کـه وزارت نیـرو حتـی بـه قراردادهایـی کـه بـا تولیدکننـدگان غیـر دولتـی بـرق منعقد کـرده، پایبنـد نیسـت، هیـچ سـرمایه‌گذاری از بخـش غیـر دولتـی جـرات ورود بـه موضـوع سـاخت نیروگاه‌هـای جدیـد را نـدارد. از ایـن رو و بـا توجـه بـه اینکـه وزارت نیـرو هـم منابـع لازم را بـرای احـداث نیروگاه‌هـای جدیـد در اختیـار نـدارد، بـه عـدم تناسـب سـرمایه‌گذاری در احـداث نیروگاه‌هـا بـا نیـاز کشـور منجـر شـده و تامیـن بـرق مـردم بـا تهدیـد بسـیار جـدی مواجـه کـرده اسـت.

وحدتـی بـا بیـان اینکـه در زمسـتان سـال ۹۹ بـرای اولیـن بـار بـا کاهـش تولیـد و خاموشـی مواجـه شـدیم، تاکیـد کـرد: خاموشـی‌های زمسـتان سـال گذشـته اثـرات اجتماعـی سـنگینی در پـی داشـت و متاسـفانه در تابسـتان ۱۴۰۰ بـه شـکلی جدی‌تـر و بـا حجمـی بسـیار وسـیع‌تر مجـددا تکـرار شـد. اگـر ایـن روال بـه همیـن شـکل ادامـه یابـد، در سـال‌های آینـده بـا رشـد مصـرف و افزایـش عمـر نیروگاه‌هـای قدیمـی و کاهـش راندمـان آنهـا، مسـاله خاموشـی‌ها مسـاله بسـیار زیانبـار و غیرقابـل جبـران خواهـد شـد. خصوصـا اگـر تلاش‌هایـی کـه بـرای جهـش تولیـد انجـام می‌شـود، بـه نتیجـه برسـد و توسـعه جـدی در صنعـت رخ دهـد.

وی تهیـه گزارش‌هایـی مبتنـی بـر واقعیـات صنعـت بـرق و ارائـه آنهـا بـه مراکـز و نهادهـای سیاسـتگذار و تصمیم‌گیـر را یـک ضـرورت جـدی دانسـت و گفـت: تـلاش بـرای مسـاعد جلـوه‌دادن شـرایط صنعـت بـرق در حالـی کـه ایـن صنعـت بیـش از ۲۵هـزار میلیـارد تومـان از سـرمایه‌گذاری‌های برنامه‌ریزی‌شـده عقـب مانـده و رقمـی بالـغ بـر ۳۰هـزار میلیـارد تومـان بدهـی معـوق دارد، تصویـری نادرسـت از شـرایط صنعـت بـرق را ارائـه می‌کنـد کـه در نهایـت سیاسـتگذاری‌های کلان ایـن حـوزه را از مسـیر درسـت خـارج می‌کنـد. ارائـه گزارش‌هـای مثبـت ولـی غیـر دقیـق در خصـوص رونـد سـرمایه‌گذاری‌ها و افزایـش ظرفیـت تولیـد بـه نحـوی انجـام شـده بـود کـه پیش‌آمـدن خاموشـی‌ها در ایـن حجـم، بـرای همـگان غیـر قابـل تصـور بـود.

رئیـس هیات‌مدیـره سـندیکای شـرکت‌های تولیدکننـده بـرق وضعیـت فعلـی و بـروز خاموشـی را بـرای کسـانی کـه از رونـد سـرمایه‌گذاری در تولیـد مطلـع بودنـد را کامـلا قابـل پیش‌بینـی دانسـت و گفـت: در شـرایطی کـه بخـش خصوصـی هیـچ انگیـزه‌ای بـرای سـرمایه‌گذاری در تولیـد بـرق نـدارد و کامـلا ناتـوان شـده کـه حتـی نمی‌توانـد پاسـخگوی وام‌هـای دریافتـی بـرای احـداث نیروگاه خـود باشـد، طبیعـی اسـت کـه تامیـن بـرق مـردم بـا مشـکل مواجـه شـود. از ایـن رو بهتـر بـود کـه متولیـان بـرق کشـور بـه جـای اینکـه اسـتخراج رمزارزهـا را عامـل خاموشـی‌ها معرفـی کننـد، واقعیت‌هـا را دقیق‌تـر بـه مسـوولان می‌گفتنـد تـا کشـور هـر چـه زودتـر در مسـیر رهایـی از ایـن چالـش بـزرگ قـرار گیـرد. وی همچنیـن تصریـح کـرد: رویکردهـا و سیاسـتگذاری‌های نامناسـب و کم‌توجهـی بـه ضـرورت ایجـاد انگیـزه و بسـتر مناسـب بـرای جـذب سـرمایه‌گذاری در تولیـد بـرق و در نهایـت عـدم حمایـت و توجـه بـه لـزوم اسـتقرار نهـاد مسـتقل تنظیم‌گـر بخـش بـرق، عواملـی هسـتند کـه بـه درسـتی نشـان می‌دهـد مسـیر طـی شـده در طـول سـال‌های اخیـر صحیـح نبـوده و خاموشـی‌ها از پیامدهـای منفـی ایـن رویکـرد اسـت. بـه نظـر می‌رسـد بـه ایـن مسـاله کمتـر توجـه شـده کـه ناهمخوانـی افزایـش ظرفیـت تولیـد بـا رشـد مصـرف در کنـار افـت چشـمگیر سـرمایه‌گذاری‌ها و عـدم توسـعه زیرسـاختی حـوزه نیروگاهـی، در نهایـت بـه تحمیـل خاموشـی‌ها بـه مـردم و صنایـع منجـر می‌شـود.

ایـن فعـال اقتصـادی ضمـن اشـاره بـه سـرمایه هنگفـت موردنیـاز بـرای توسـعه زیرسـاخت‌های نیروگاهـی، خاطرنشـان کـرد: قطعـا سـرمایه موردنیـاز بـرای احـداث یـک نیـروگاه بسـیار بالاسـت، امـا تبعـات و خسـارت‌های ناشـی از تحمیـل خاموشـی، بسـیار بیشـتر و سـنگین‌تر اسـت. ضمـن اینکـه خاموشـی‌ها عـلاوه بـر خسـارت‌های مالـی، خسـارت‌های اجتماعـی و سیاسـی هـم به‌دنبـال دارد کـه محاسـبه آنهـا بـه سـادگی میسـر نیسـت.

در شـرایط فعلـی و بـا وجـود بیمـاری همه‌گیـر کرونـا تحمـل خاموشـی بسـیار سـنگین‌تر و پرهزینه‌تـر اسـت. وحدتـی بـر توانمندی‌هـا و ظرفیت‌هـای سرشـار صنعـت بـرق تاکیـد کـرد و افـزود: امیـد آن می‌رود کـه بـا اسـتفاده از نیروهـای کارآمـد و آشـنا بـا مسـائل صنعـت بـرق در وزارت نیـروی دولـت سـیزدهم و ایجـاد سـاختاری مشـارکت جـو و چابـک در ایـن وزارتخانـه، بـرای حـل مشـکلات چاره‌اندیشـی شـود. صنعـت بـرق یـک صنعـت زیرسـاختی اسـت کـه عمـلا همـه بخش‌هـا از جملـه رفـاه اجتماعـی، امنیـت، سـلامت و اقتصـاد وابسـتگی مسـتقیمی بـه آن دارنـد. جـدی نگرفتـن مشـکلات ایـن صنعـت هزینه‌هـا و خسـارات جبران‌ناپذیـری بـرای کشـور در پـی خواهـد داشـت کـه در تابسـتان امسـال شـاهد بخشـی از ایـن خسـارات بودیـم. وقـت آن رسـیده کـه بـرق و حـل چالش‌هـای آن، خصوصـا مسـاله اقتصـاد بـرق بـه یکـی از اولویت‌هـای دولـت جدیـد تبدیـل و در زمانـی کوتـاه اصلاحـات لازم به‌عمـل آیـد.

امکان صادرات گاز به اروپا وجود دارد؟

آنطور که رسانه های بین المللی اعلام کردند اروپا زمستان سختی در پیش خواهد داشت و پیش بینی می شود که در آینده با مشکلات بیشتری در این حوزه مواجه شود، در این بین ایران به عنوان یکی از دارندگان بزرگ ذخایر گازی می تواند کمک رسان باشد اما شروطی برای صادرات گاز ایران وجود دارد.

به گزارش ایسنا، تحویل LNG به اروپا در ژوییه به پایینترین رکورد برای این ماه در سه سال گذشته رسید و وضعیت در این ماه حتی وخیمتر شد و تنها یک محموله به انگلیس رسید. تامین گاز از طریق خط لوله از روسیه هم مشکل ساز شده که دلایل سیاسی دخالتی ندارند.

شرکت گازپروم با فشار فزاینده برای تامین تقاضا در داخل و خارج روسیه روبروست. آتش سوزی که اوایل ماه میلادی جاری در یک کارخانه میعانات در سیبری روی داد هم تامین گاز از طریق خط لوله یامال-اروپا را کاهش داده است.

تقاضای جهانی برای گاز طبیعی شامل LNG اخیرا رونق زیادی پیدا کرده و تا ژوییه برای پنج ماه متوالی رشد کرده، بازارهای آمریکای لاتین و آسیا آماده اند برای LNG پول بیشتری بپردازند و به این ترتیب محموله ها را از دسترس اروپا دور کرده اند. آسیا ۷۴.۶ درصد سهم از تقاضا برای LNG در ژوییه داشت و ۲۲.۶ میلیون تن وارد کرده، در مقابل، اروپا تنها ۴.۴۳ میلیون تن واردات داشته که کمتر از ۵.۵ میلیون تن در مدت مشابه سال ۲۰۲۰ بوده است.

اویستن کالکلف، مدیرعامل شرکت فلکس LNG اظهار کرد: اروپا باید مخازنش را دوباره پر کند اما با جنگ فعلی برای محموله ها، به نظر می رسد این بازار با کمبود شدید عرضه روبرو خواهد بود مگر این که جریان خط لوله دوباره افزایش پیدا کند. ما باید برای یک زمستان بسیار متغیر بر اساس شرایط جوی آماده شویم. تحلیلگران شرکت «انرژی انرژی اسکن» در یادداشتی نوشتند: عوامل بنیادین بازار گاز کمبود عرضه را نشان می دهند و ادامه ضعف عرضه روسیه، مایه اصلی نگرانی است.

در این میان اما ایران برنامه هایی را برای صادرات گاز به اروپا در نظر دارد آن طور مسوولان صنعت گاز اعلام کردند باید تجارت گاز به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین موضوعات دنبال شود و ترکیه یکی از آن مسیرهای مناسب برای تجارت گاز است. این کشور می‌خواهد مبادی مختلفی برای تأمین گاز داشته باشد و خود را به یک کشور وابسته نخواهد کرد؛ طبیعتاً بخشی از آن بازار را هم از ایران تأمین می‌کند که هم به نفع ترکیه است هم به نفع ایران، از سویی مسیر ترکیه مسیر خوبی برای تجارت گازی با اروپا در آینده است. در واقع شرکت ملی گاز ایران دورنمای تجارت گازی با اروپا را دنبال می‌کند، شرایط تجارت گاز موضوعی متأثر از دیگر مسائل سیاسی و بین‌المللی است و به هر حال فضای آینده کشورها، نوع همکاری و اتفاقاتی که در روابط دیپلماسی کشور می‌افتد بر موضوع تجارت گاز مؤثر خواهد بود، اما سوالی که به وجود می آید این است ایران در این هدف تا چه میزان می تواند موفق باشد؟

حمید رضا عراقی - معاون سابق وزیر نفت و مدیرعامل سابق شرکت ملی گاز ایران در این رابطه به ایسنا گفت: اگر مصرف گاز در کشور بهینه نشود و بر اساس استانداردهای بین المللی پیش نرویم، اولویت ما برای گازرسانی به کشورهای همسایه خواهد بود.

وی با بیان اینکه یکی از سیاست های کشور جایگزینی گاز طبیعی با سوخت های میان تقطیر بوده است، اظهار کرد: تولید کنندگان داخلی به خصوص پتروشیمی ها به گاز نیاز دارند و صادرات گاز بیشتر جنبه امنیتی و دیپلماسی دارد و اگر ما بتوانیم گاز را در داخل به پتروشیمی ها تحویل دهیم و از این طریق ارزش افزوده ایجاد کنیم و سپس صادرات داشته باشیم مسیر راحت تری را نسبت به صادرات گاز به اروپا طی کرده ایم.

مدیرعامل سابق شرکت ملی گاز ایران با تاکید بر اینکه اگر بتوانیم به پاکستان، عراق، ترکیه، کویت و کشورهای همسایه تبادل داشته باشیم منطقی تر و قابل دسترس تر از صادرات گاز به اروپا خواهد بود، گفت: در این بین محدودیت های جهانی برای توسعه صادرات گاز ایران نیز وجود دارد، نه تنها روسیه نسبت به این مساله علاقه مند نیست بلکه باتوجه به درگیری های موجود، کشورهای اروپایی به نوعی ایران را دور زدند. طالبان نیز با ترکمنستان در حال مذاکره بوده که حتی پاکستان که همسایه ما است بتواند از طریق افغانستان گاز دریافت کند.

به گفته عراقی چند موضوع برای توسعه صادرات وجود دارد، ارتباطات جهانی، دیپلماسی امنیت و بحث اقتصاد در این موضوع مهم هستند. جمع بندی این سه موضوع نشان می دهد که باید یک استراتژی منظمی داشته باشیم، در حال حاضر استراتژی کشور جایگزینی سوخت های میان تقطیر است که در این حوزه نیز بسیار موفق عمل کرده چراکه اکنون گاز به اکثر صنایع، نیروگاه ها، خانه ها و شهرها رسیده است و به جای استفاده از سوخت میان تقطیر از گاز طبیعی استفاده می شود.

وی با بیان اینکه اگر اینکار صورت نمی گرفت می بایست معادل چهار تا پنج میلیارد بشکه نفت در روز در کشور مورد استفاده قرار می گرفت، گفت: در زمستان به دلیل عدم استفاده بهینه از گاز در بخش های مختلف به ویژه بخش خانگی شاهد هدررفت انرژی هستیم، لذا باید در این حوزه فرهنگسازی صورت بگیرد، از طرف دیگر نیز باید منابع گازی هم از نظر اکتشاف و هم افزایش تولید توسعه یابد.

به گفته وی اگر گاز زیادی داشته باشیم و بتوانیم در آینده مخازن را تقویت کنیم و مصرف بهینه نیز صورت بگیرد و در کنار آن نیز مسائل بین المللی نیز برطرف شود امکان صادرات به اروپا وجود خواهد داشت.

اخبار کوتاه

انگلیس به‌دنبال خرید بلندمدت گاز از قطر

به گزارش فایننشال‌تایمز، دولت انگلیس به‌دنبال انعقاد یک قرارداد بلندمدت گازی با قطر است، زیرا کمبود گاز طبیعی در اروپا سبب افزایش قیمت عمده‌فروشی در این قاره شده است. به گفته منابع آگاه به مذاکرات، وزرای انگلیسی و هم‌پیمانانشان در قطر، بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی مایع، گفت‌وگوهایی در مورد مقدمات یک قرارداد بلندمدت برگزار کرده‌اند و قطر آخرین راه‌حل برای تامین گاز برای انگلیس شده است. وزارت تجارت، انرژی و استراتژی صنعتی انگلیس و دولت قطر از اظهارنظر در این رابطه خودداری کردند. به نوشته این گزارش، قطر در دو هفته گذشته، مسیر ۴ نفتکش بزرگ را به سمت انگلیس تغییر داده است.

بازگشت ۶۳ میلیارد یورو ارز صادراتی به چرخه اقتصادی کشور

رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران وضعیت ایفای تعهدات ارزی صادرکنندگان را مطلوب توصیف کرد و گفت: میزان ۶۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون یورو، معادل ۸۰ درصد تعهدات ارزی سررسید شده به چرخه اقتصادی کشور بازگشته و بیش از سه هزار و ۸۰۰ صادرکننده، تعهدات ارزی خود را به صورت کامل ایفا کرده‌اند.

علیرضا پیمان‌پاک، رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران گشایش‌های انجام شده در طول ماه‌های اخیر از جمله مصوبه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، تفوق سیاست تجاری بر سیاست ارزی و همکاری صادرکنندگان در بازگشت ارز حاصل از صادرات را در این موضوع، با اهمیت توصیف کرد و اظهار داشت: از مجموع ۲۸ هزار و ۸۱۵ صادرکننده از ۲۲ فروردین ۱۳۹۷ تاکنون و با انجام تعدیلات سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰، به میزان ۹۱ میلیارد یورو تعهد صادراتی ایجاد شد که با احتساب مهلت چهارماهه ایفای تعهدات ارزی، ۷۹ میلیارد و ۴۰۰ میلیون یورو تعهد سر رسید شده، محاسبه شده است.

وی افزود: حدود ۲۳ میلیارد یورو از ارزهای صادراتی بازگردانده شده مربوط به استفاده از رویه واردات در مقابل صادرات و یا واگذاری فرصت های صادراتی به غیر بوده که این رقم ۳۰ درصد ایفای تعهدات ارزی را به خود اختصاص داده است.

پیمان پاک گفت: با توجه به لزوم بازگشت ارز حاصل از صادرات محصولات پتروشیمی، فولادی و فراورده‌های نفتی از طریق سامانه نیما، به نظر می‌رسد صادرکنندگان کوچک و متوسط اقبال بیشتری به سایر رویه‌های ایفای تعهدات ارزی از جمله واردات در مقابل صادرات خود یا واگذاری پروانه‌های صادراتی به غیر نشان داده‌اند که این دو روش تاثیر بسزایی در تامین ارز مورد نیاز تولید و اشتغال دارند.

رییس کمیته اقدام ارزی گفت: تعداد یک هزار و ۹۹۹ صادرکننده بین یک تا ۶۰ درصد تعهدات ارزی خود را ایفا کرده‌اند، این در حالی است که تعداد سه هزار و ۱۸۹ صادرکننده بین ۶۱ تا ۹۰ درصد و همچنین سه هزار و ۸۹۱ صادرکننده نیز ۱۰۰ درصد تعهدات ارزی خود را ایفا کرده‌اند.

وی تصریح کرد: مبلغ ۴۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون یورو بازگشت ارز توسط صادرکنندگانی انجام شده است که ۱۰۰درصد تعهدات ارزی خود را ایفا کرده‌اند و بر اساس محاسبات انجام شده، این گروه با وجودی که فقط حدود ۱۴ درصد صادرکنندگان را از نظر تعداد به خود اختصاص داده‌اند حدود ۶۴ درصد تعهدات ایفا شده را انجام داده‌اند.

بررسی سیاست‌ها و چالش‌های انرژی‌های تجدیدپذیر

با برگزاری ششمین دوره کنفرانس و نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر، چالش‌ها و سیاست‌های توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور بررسی خواهد شد.

به گزارش ایسنا، ششمین دوره نمایشگاه و کنفرانس بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر ایران از سوی انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران و باحمایت وزارت نیرو و ساتبا و دیگر سازمان‌های متولی در روزهای ۲۹ و ۳۰ آبان ماه سال جاری برگزار می‌شود.

این کنفرانس و نمایشگاه بین المللی با هدف بررسی چالش‌های پیش روی توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و ارائه راهکارهای بهبود فضای کسب و کار این حوزه در دوران کرونا و تحریم برگزار خواهد شد.

«بررسی سیاست‌ها و برنامه‌های دولت سیزدهم در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر»، «بررسی چالش بازار انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور و راهکارهای برون رفت از وضع فعلی»، «روش‌های نوین تامین مالی و حضور صنایع بزرگ در سرمایه گذاری نیروگاه‌های تجدیدپذیر جهت تأمین برق»، «سیاست‌های بومی سازی صنعت انرژی‌های تجدیدپذیر» و «بررسی روند توسعه تکنولوژی انرژی‌های تجدیدپذیر در دنیا» از مهمترین موضوعاتی است که در این رویداد بین المللی مورد بحث و تبادل نظر قرار می‌گیرد.

رشد ۸درصدی صادرات ایران به نیجریه

دنیای‌اقتصاد: مدیرکل دفتر عربی و آفریقایی سازمان توسعه تجارت ایران در دیدار با سفیر ایران در نیجریه گفت: صادرات ایران به این کشور در ۶ ماهه نخست امسال، نزدیک به ۴۴ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، نشان‌دهنده رشد هشت‌درصدی است.

به گزارش سازمان توسعه تجارت ایران، فرزاد پیلتن افزود: «اوره» مهم‌ترین محصول صادراتی ایران به نیجریه بوده و پس از آن نیز تایر و خمیرهای غذایی، بیسکوئیت و سرنگ‌های تزریق انسانی از کالاهای مهم صادراتی ایران به نیجریه به‌شمار می‌روند.

وی با تاکید بر ضرورت افزایش تلاش‌ها و برنامه‌ریزی برای توسعه صادرات به نیجریه در شرایط جدید بین‌المللی پساکرونا، ادامه داد: ایران در زمینه تبادل هیات‌های تجاری، همکاری‌های نمایشگاهی و برگزاری اجلاس کمیسیون مشترک دو کشور و برقراری ارتباط بخش‌خصوصی با سفارت ایران در نیجریه آمادگی دارد.

در این جلسه، محمد علی‌بک سفیر ایران در نیجریه نیز با ابراز خرسندی از روند رو به رشد صادرات از ایران به نیجریه، خواستار همکاری بیشتر سازمان توسعه تجارت ایران برای هدایت و تشویق بخش‌خصوصی به استفاده از ظرفیت‌های بازار بزرگ با جمعیت ۲۲۰میلیون نفری و با اکثریت مسلمان نیجریه در غرب آفریقا شد.

همه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی در زمینه کنترل تورم مسئولیت دارند

رئیس جمهور گفت: پرداخت حقوق به افراد از محل خزانه نباید محرمانه تلقی شود و برابر مقررات قانونی پرداخت‌ها در سامانه مربوطه ثبت شود.

به گزارش ایسنا، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی صبح چهارشنبه در جلسه هیأت دولت درباره اجرای قانون نظام هماهنگ پرداخت، گفت: مبنای کار دولت سیزدهم اجرای عدالت است و یکی از جاهایی که مورد توجه خیل عظیمی از مردم برای اجرای عدالت است، نظام پرداخت حقوق‌بگیران و کارکنان دولت است.

رئیسی با بیان اینکه پرداخت حقوق به افراد از محل خزانه نباید محرمانه تلقی شود و برابر مقررات قانونی پرداخت‌ها در سامانه مربوطه ثبت شود، افزود: ما مکلف به اجرای عدالت در نظام پرداخت حقوق هستیم و تحقق عدالت در این زمینه منوط به ارایه اطلاعات از سوی دستگاه‌های مختلف به سازمان امور اداری و استخدامی است.

وی تصریح کرد: تحقق عدالت در نظام پرداخت حقوق و دستمزد صرفاً مشمول حقوق‌بگیران دولت نیست و تمام کارگزاران حکومت اسلامی که حقوق آنان از محل خزانه پرداخت می‌شود باید براساس چارچوبی مبتنی بر عدالت حقوق دریافت کنند که لحاظ تخصص و مهارت‌های افراد و سختی کار و امثال آن نیز از ضرورت‌های تحقق عدالت در نظام پرداخت حقوق است.

رئیس جمهور در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به اینکه همه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی در زمینه کنترل تورم مسئولیت دارند، خاطر نشان کرد: پس از مدیریت شیوع کرونا که به شکل مطلوبی پیگیری شده است، مهم‌ترین وظیفه همه ما در دولت مهار تورم و کنترل قیمت‌هاست. بنده مهم‌ترین وظیفه دولت را نظارت بر قیمت کالاهی اساسی و مهار تورم می‌دانم و همه همکارانم در دولت باید همین احساس را داشته باشند.

اتاق‌های بازرگانی از حیز انتفاع خارج می‌شوند

حسن فروزان‌فرد، رئیس کمیسیون حمایت قضایی و مبارزه با فساد اتاق تهران، بر این عقیده است که به جای آنچه به عنوان کلیات طرح مدیریت تعارض منافع در مجلس به تصویب رسید، بهتر بود لوایح شفافیت و مدیریت تعارض منافع که در دولت قبل با صرف وقت و هزینه و با مشارکت فعالان بخش خصوصی و مدنی تدوین و اصلاح شد، مورد بررسی قرار می‌گرفت.

فروزان‌فرد می‌گوید طرح جدید مجلس نهادهایی مانند اتاق بازرگانی را از حیز انتفاع ساقط می‌کند. رئیس کمیسیون حمایت قضایی و مبارزه با فساد اتاق تهران با بیان اینکه مجلس یازدهم بر اساس یک تصمیم سیاسی، لوایح شفافیت و مدیریت تعارض منافع را کنار گذاشت، عنوان کرد که لوایح، نمایش‌دهنده ظرفیت اندیشه‌ورزی و توان اجرایی دولت هستند و به نظر می‌رسد با واقعیت‌های کشور سازگاری بیشتری دارد.

حسن فروزان‌فرد با اشاره به اینکه در جلسه علنی روز یکشنبه ۱۶ آبان ماه در مجلس، پس از رسیدگی به گزارش کمیسیون اجتماعی در مورد طرح مدیریت تعارض منافع، کلیات این طرح به تصویب رسید، توضیح داد: مدیریت تعارض منافع به عنوان یکی از اقداماتی است که می‌تواند زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد را فراهم کند. با توجه به اهمیت این موضوع، تذکرات فراوانی برای سر و سامان دادن به این مساله، در طول یک دهه گذشته از سوی صاحبان اندیشه مطرح شده است.

او با بیان اینکه در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، دو لایحه شفافیت و مدیریت تعارض منافع تدوین و تا پایان دولت به مجلس ارائه شد، ادامه داد: برای نخستین بار در تهیه این لوایح به ویژه لایحه مدیریت تعارض منافع، کارشناسان و صاحبان اندیشه مورد مشورت قرار گرفتند. اگرچه با وجود این نظرخواهی، آنچه که در نهایت به عنوان لایحه تقدیم مجلس شد، دارای ایراداتی بود اما به اندازه قابل توجهی در مورد آن تبادل نظر صورت گرفته بود و ما امیدوار بودیم که در زمان بررسی این لایحه در مجلس، از طریق تعامل با نمایندگان، ایرادات باقیمانده را نیز برطرف کنیم.

فروزان‌فرد افزود: متاسفانه با پایان مجلس دهم، بررسی این لوایح نیز به فراموشی سپرده شد. نمایندگان مجلس در دوره جدید، به رغم آنکه با شعار ایجاد شفافیت و مبارزه با فساد، کار خود را آغاز کردند از اعلام وصول این لوایح سر باز زدند. در واقع، بررسی لوایحی که با هزینه بیت‌المال و طی ۸ سال تهیه شده بود، به موجب یک تصمیم سیاسی متوقف شده و از یک طرح به عنوان طرح جایگزین رونمایی شد. این رویه از آن جهت مورد انتقاد است که به هر حال، لوایح، نمایش‌دهنده ظرفیت اندیشه‌ورزی و توان اجرایی دولت هستند و به نظر می‌رسد، با واقعیت‌های کشور، سازگاری بیشتری دارد.

او گفت: جالب اینکه طرح مدیریت تعارض مجلس، برگرفته از مفاد لایحه‌ای است که دولت قبل ارائه کرده بود. اما کنار گذاشتن لایحه، تصویر مثبتی از قانونگذاری در کشور به نمایش نمی‌گذارد. در واقع این یک نمود خطرناک و اتفاق ناگوار در فرآیند قانونگذاری است. متاسفم که بگویم در یکی دو سال اخیر، نمونه‌های فراوانی از این نوع قانونگذاری را مشاهده می‌کنیم.

او با اشاره به اینکه ماهیت تعارض منافع در سازمان‌ها و نهادهای مختلف از جمله در دستگاه‌های دولتی و تشکل‌های بخش خصوصی متفاوت است، ادامه داد: نگرش ساده‌انگارانه به موضوع مدیریت تعارض منافع، مشکلات جدیدی ایجاد خواهد کرد. مساله‌ای که در کلیات طرح مدیریت تعارض منافع وجود دارد، آن است که ماهیت متفاوت تعارض منافع در دستگاه‌های مختلف را به رسمیت نشناخته است. چنانچه این کلیات به عنوان قانون به تصویب نهایی برسد، نهادهایی مانند اتاق‌های بازرگانی از حیز انتفاع خارج می‌شوند.

فروزان‌فرد افزود: به موجب کلیات این طرح، نمایندگان اتاق بازرگانی که در مجامع مختلف برای ارائه مشورت حضور می‌یابند همه‌شان دچار تعارض منافع خواهند شد. چرا که سطح آنها در این کلیات، با معاونان یک دستگاه دولتی برابر و شبیه قلمداد شده است و نمایندگان پارلمان بخش خصوصی، امکان تعامل با دولت را از دست می‌دهند.

او با تاکید بر اینکه وظیفه اتاق بازرگانی، انتقال اندیشه‌ها و ایده‌های بخش خصوصی به نهادهای حاکمیتی است، ادامه داد: اعضای هیات نمایندگان اتاق‌ها بر اساس انتخابات تعیین شده و مکانیزم تعارض منافع در پارلمان بخش خصوصی با این مکانیزم در جایی که افراد منتصب می‌شوند، متفاوت است. بنابراین انتخابات ابزاری است که می‌تواند بخشی از تعارض منافع را پوشش دهد؛ اگرچه که ممکن است همچنان مواردی از تعارض منافع در اتاق‌ها نیز وجود داشته باشد. اما به طور کلی، با کلیات این طرح جدید، برای مثال، رئیس اتاق بازرگانی ایران به عنوان یک تاجر، دیگر حق اظهارنظر در مورد قیمت ارز را ندارد یا رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی که خود صنعتگر است، دیگر اجازه ندارد در مواردی که به صنعت او مربوط می‌شود، اظهارنظر کند. بی‌توجهی به این نمونه‌ها، یک ضعف بزرگ در قانون‌گذاری است و نادیده گرفتن این مسایل حین اجرا، به اعتبار قانون خدشه وارد خواهد کرد.

فروزان‌فرد با ابراز امیدواری نسبت به اینکه با قانونگذاری صحیح، زمینه مدیریت تعارض منافع تسهیل شود گفت: قانون‌گذاری طرح‌محور با اصول دموکراسی و خردورزی در تضاد بوده و شایسته است که کسانی که قرار است قانون را اجرا کنند با در نظر گرفتن همه محدودیت‌ها، پیشنهاددهنده اولیه قوانین باشند. البته این بدان معنا نیست که لوایح دارای ایراد نیستند؛ اما اصلاح لوایح ساده‌تر از اصلاح طرح‌ها خواهد بود.

چین خرید نفت ایران را افزایش داد

معامله گران و شرکت های رصد کشتی می گویند واردات نفت ایران از سوی چین در سه ماه گذشته بالای نیم میلیون بشکه در روز مانده است، زیرا تخفیف مناسب آن به ریسک نقض تحریم‌های آمریکا می ارزد.

به گزارش ایسنا به نقل از رویترز، چین خرید نفت ایران را امسال با وجود ادامه تحریم های آمریکا ادامه داده است.

دولت جو بایدن، رییس جمهور آمریکا در شرایطی که به دنبال مذاکرات هسته ای است، تاکنون تصمیم گرفته است تحریم‌ها علیه افراد و شرکت‌های چینی را اجرایی نکند.

پس از افت واردات در ژوئن و ژوییه از رکورد بالایی که در ماه مه مشاهده شد که به دلیل محدودیت سهمیه های واردات بود، پالایشگاه‌های خصوصی چین با صدور سهمیه‌های واردات جدید از سوی دولت، بار دیگر از خرید نفت ارزان‌تر ایران استقبال کردند.

اِما لی، تحلیلگر بازار چین شرکت رصد نفتکش ورتکسا اظهار کرد: تخفیف چشمگیر نفت ایران و سهمیه واردات جدید، تقاضا از سوی پالایشگاه‌های خصوصی چین را تقویت کرده است. حاشیه سود پالایش قوی هم از این روند حمایت می کند.

صادرات نفت ایران که اکنون حدود ۱.۳ میلیارد دلار در ماه ارزش دارد و عمده آن به چین می رود، منبع درآمد مهمی برای تهران است. ایران و قدرت‌های جهانی قرار است در ۲۹ نوامبر مذاکرات هسته ای را از سربگیرند تا توافق هسته ای را احیا کنند که زمینه را برای رفع تحریم‌های آمریکا علیه فروش نفت ایران هموار می کند.

طبق آمار شرکت ورتکسا آنالیتیکس، واردات نفت ایران به چین در اوت به ۶۶۰ هزار بشکه در روز و در سپتامبر به ۵۴۵ هزار بشکه در روز رسید اما در اکتبر به ۴۷۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت.

این آمار نشان می دهد میانگین واردات سه ماهه ۵۶۰ هزار بشکه در روز بود که بالاتر از ۴۷۸ هزار بشکه در روز در ماه‌های ژوئن و ژوییه بوده است.

صادرات نفت ایران به چین در ماه مه به رکورد ۷۳۰ هزار بشکه در روز صعود کرد در حالی که میانگین صادرات از ابتدای سال تا پایان اکتبر، ۵۶۲ هزار بشکه در روز است.

سایر شرکت‌های رصدکننده نفتکش اعلام کردند آمار ارائه شده از سوی ورتکسا برای مدت سه ماه مشابه برآورد آنهاست.

دانیل گربر، مدیرعامل شرکت پترولجستیک اظهار کرد: اگرچه این حجم نسبت به ابتدای سال کمتر بوده است اما اگر چین موفق شود افزایش اخیر ابتلا به کووید را کنترل کند، با توجه به قیمت‌های بالاتر نفت، دیسیپلین اوپک در کنترل عرضه و تخفیف‌هایی که برای خرید نفت ایران وجود دارد، واردات بالاتر نفت ایران تعجب آور نخواهد بود.

طبق آمار گمرکی، چین از ابتدای سال ۲۰۲۱ نفت از ایران وارد نکرده است زیرا پالایشگاه‌های دولتی به دلیل تحریم‌های آمریکا در حاشیه مانده اند.

نفت ایران که حدود شش درصد از واردات نفت چین را تشکیل می دهد، باعث واردات کمتر از برزیل و غرب آفریقا شده است.

به گفته معامله گران، نفت ایران آخرین بار چهار تا پنج دلار ارزان‌تر از نفت برنت و حدود شش تا هفت دلار ارزان‌تر از قیمت پایه نفت خاورمیانه بود. رضایت پکن از این معاملات هم به معامله گران و خریداران برای خرید نفت ایران جسارت بخشیده است.

وزارت خارجه چین ماه گذشته به رویترز گفته بود معاملات تجاری میان چین و ایران باید محترم شمرده شود. چین از آمریکا می خواهد تحریم‌های یکجانبه نامشروع را هر چه سریع‌تر حذف کند.

یک مقام ارشد دولت آمریکا در سپتامبر به رویترز گفت: واشنگتن از خرید نفت ایران توسط چین مطلع است و دیپلماسی را به عنوان یک مسیر موثرتر برای رسیدگی به این نگرانی انتخاب کرده است.

قرارداد گازی ترکیه و روسیه تمدید می‌شود

وزیر انرژی ترکیه اعلام کرد کشورش ممکن است قرارداد واردات گاز طبیعی از روسیه را به میزان بالاتری از ابتدای سال ۲۰۲۲ تمدید کند. فاتح دونمز که از طریق کنفرانس ویدئویی در یک نشست صحبت می‌کرد، گفت: توافق درباره این قرارداد با روسیه تقریبا حاصل شده است.

تقاضای بالای ترکیه برای گاز طبیعی در سال‌جاری، این کشور را در شرایطی که هنوز قراردادهای بلندمدت واردات گاز را تمدید نکرده، ناچار کرده است خرید در بازار محموله‌های تک را افزایش دهد.

ترکیه حدود ۴۸میلیارد مترمکعب در سال قرارداد واردات دارد؛ یعنی باید حدود ۱۳میلیارد مترمکعب LNG از بازارهای محموله‌های تک خریداری کند که در حال‌حاضر قیمت‌هایش افزایش سرسام‌آوری پیدا کرده است. بر اساس گزارش رویترز، ترکیه ماه گذشته یک قرارداد سه‌ساله با جمهوری‌آذربایجان برای واردات ۱۱ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی منعقد کرد. فاتح دونمز، وزیر انرژی ترکیه اظهار کرد: این قرارداد برای تحویل ۱۱میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله باکو-تفلیس-ارزروم تا پایان سال ۲۰۲۴ است. ترکیه که یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان گاز در اروپاست، به گازی که از روسیه، ایران و جمهوری‌آذربایجان از طریق خط لوله وارد می‌کند و همچنین واردات گاز طبیعی مایع (LNG) از نیجریه، الجزایر و بازار محموله‌های تک متکی است. این کشور چهار قرارداد واردات بلندمدت به میزان مجموعا ۱۶ میلیارد مترمکعب در سال دارد که امسال منقضی می‌شوند. این کشور اخیرا قیمت گاز طبیعی مورداستفاده نیروگاه‌های برق را ۴۷درصد و قیمت گاز مورداستفاده صنعت را ۴۸درصد افزایش داد اما قیمت گاز برای مصرف‌کنندگان عادی را بدون تغییر نگه داشت.

این مقام که مایل نبود نامش فاش شود، گفت: آمریکا پیش از این تحریم‌ها را بکار بسته و اگر ضرورت داشته باشد، دوباره چنین خواهد کرد.

درخواست دموکراتها از بایدن برای ممنوعیت صادرات نفت

گروهی از سناتورهای دموکرات در واکنش به قیمت بالای بنزین، از رییس جمهور آمریکا خواستند ممنوعیت صادرات نفت را دوباره وضع کند.

به گزارش ایسنا، سناتورهای آمریکایی که در میان آنها الیزابت وارن، شرود براون و جک رید دیده می شوند، در نامه ای به جو بایدن نوشتند: با در نظر گرفتن نگرانیهای مبرمی که در خصوص افزایش قیمتهای سوخت وجود دارد، از شما می خواهیم همه ابزارهایی که برای پایین بردن قیمت بنزین آمریکا در اختیارتان است را ملاحظه کنید. این ابزارها شامل برداشت از ذخایر نفت استراتژیک و ممنوعیت صادرات نفت است.

با این حال این سناتورها اوپک را مقصر قیمت بالای سوخت دانستند و اعلام کردند این سازمان عامدانه قیمت سوخت را با محدود کردن عرضه دستکاری کرده است. رییس جمهور آمریکا مکررا از اوپک پلاس خواسته است عرضه نفت به بازارهای بین المللی را افزایش دهد تا قیمت سوخت در پمپ بنزینهای آمریکا کاهش پیدا کند. با این حال وی این گروه را به دستکاری عمدی قیمتها از طریق محدود نگه داشتن عرضه متهم نکرده است.

سناتورهای دموکرات در این نامه نوشتند: همچنانکه آمریکا برای سرعت بخشیدن به توسعه انرژی پاک و تجدیدپذیر در بلندمدت تلاش می کند، باید اطمینان حاصل کنیم شهروندان آمریکایی قادرند باک خودروهای خود را با هزینه معقول پر کنند. در ایالتهای ما قیمتهای بالای بنزین بار سنگینی بر دوش خانواده ها و کسب و کارهای کوچکی ایجاد کرده که تلاش می کنند امرار معاش کنند و از این نظر سنگین بوده که رای دهندگان ما تلاش می کنند به احیا از تبعات پاندمی کووید ۱۹ ادامه دهند.

لزوم تسهیل شرایط گمرکی برای تقویت تجارت بین ایران و پاکستان

رئیس گمرک پاکستان پس از دیدار با رئیس اتاق ایران به همراه هیات تجاری این کشور در جمع فعالان اقتصادی ایرانی حاضر شد. در این نشست روسای اتاق‌های زاهدان و کویته، مدیر کل آسیا و اقیانوسیه سازمان توسعه تجارت، جمعی از روسا و نمایندگان تشکل‌ها و کمیسیون‌های مرتبط حضور داشتند به تشریح مشکلات، فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری موجود بین دو کشور اشاره کردند.

غلامحسین جمیلی، عضو هیات رئیسه اتاق ایران با بیان این مطلب که شرایط اخیر و نشانه‌های اشتیاق مسئولان و اتاق‌های بازرگانی دو کشور برای توسعه همکاری‌های اقتصادی، نوید آغاز فصل جدیدی را در روابط اقتصادی و تجاری دو کشور می‌دهد.

او ادامه داد: در این راستا لازم است پتانسیل‌های فراوان همکاری‌ها از قوه به فعل درآمده و با همکاری هم شاهد جهش تعاملات تجاری و سرمایه‌گذاری مشترک باشیم.

به اعتقاد او امروز حجم تجارت و همکاری‌های اقتصادی دو طرف از سطح انتظارات فاصله داشته و قابل قبول نیست تا آنجا که سهم هر یک از دو کشور از بازار یکدیگر بیشتر از دو سه درصد برآورد نمی‌شود.

جمیلی با اشاره به عضویت ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای، تصریح کرد: به نظر می‌رسد در قالب این چارچوب، فرصت همکاری‌های دو کشور دو چندان شده و این خود انگیزه‌ای بر تقویت سطح مناسبات تجاری بین ایران و پاکستان است.

عضو هیات رئیسه اتاق ایران به توان بخش خصوصی ایران در زمینه‌های صنعتی و تجاری از جمله داروسازی و تجهیزات پزشکی، محصولات کشاورزی و موادغذایی و نوشیدنی، مواد شوینده و بهداشتی، مصالح ساختمانی و همچنین در بخش خدمات در حوزه فنی مهندسی، گردشگری و صنایع دستی اشاره کرد و گفت: آمادگی لازم از سوی بخش خصوصی ایران برای همکاری با فعالان اقتصادی پاکستان وجود دارد.

جمیلی تاکید کرد: پاکستان در خصوص صادرات مواد و ماشین‌آلات نساجی، برنج، انواع میوه‌های گرمسیری، محصولات زراعی و کشاورزی و تجهیزات پزشکی در بازار ایران دارای جایگاه ویژه‌ای است.

این فعال اقتصادی در ادامه به تجارت تهاتری با تعیین سقف و کالاهای مشخص و مورد نیاز دو کشور اشاره و تاکید کرد: در این رابطه بین مقامات دو کشور تفاهمی صورت گرفته و باید با برقراری همکاری بین بانک‌های مرکزی و سازمان‌های توسعه تجارت دو کشور مکانیسم لازم را تعریف کرده و از توان بخش خصوصی برای اجرای باکیفیت آن استفاده کرد.

عضو هیات رئیسه اتاق ایران در ادامه از موانع موجود در برابر تجارت بین دو کشور سخن گفت. به باور او یکی از موانع اعمال تعرفه‌های بالا از سوی دو کشور و عدم اجرای توافقات تجارت ترجیحی است.

جمیلی امضای توافق‌نامه تجارت آزاد بین ایران و پاکستان و ایجاد ثبات تجاری در مقررات وعدم اعمال ممنوعیت‌ها از سوی هر دو طرف در اقلام توافق شده را مورد توجه قرار داد و افزود: در حال حاضرمذاکرات تجارت آزاد در حال انجام است و نیاز به تسریع و نهایی شدن دارد.

این عضو هیات رئیسه اتاق ایران به ضرورت تجهیز بازارچه‌های متعدد مرزی و تسریع در تکمیل تجهیزات گذرگاه‌های مرزی جدید (ریمدان-گبد و پیشین-مند)، ایجاد تسهیلات در تردد تجار و رانندگان کامیون‌های حامل کالا و اجرای تفاهم‌نامه‌های امضا شده بین دو کشور اشاره کرد.

به اعتقاد او در صورتی که موانع موجود برداشته شود، سطح مناسبات تجاری بین ایران و پاکستان به هدف اولیه تعیین شده ۵ میلیارد دلار می‌رسد. البته در این وادی موارد دیگری از قبیل همکاری‌های بندری، مرزی و ریلی، رفع مشکلات تجهیزات و لجستیک در مرزها، تنوع تولید کالا و تسهیل مقررات صادراتی نیز در روند افزایشی مناسبات تجاری، بسیار تاثیرگذار است.

سید محمد طریق هدی، رئیس گمرک پاکستان به ظرفیت‌های موجود برای همکاری‌های اقتصادی و گردشگری بین دو کشور اشاره و با بیان این نکته که امروز حجم تجارت رسمی بین دو کشور بیش از یک میلیارد دلار است و امکان افزایش آن تا ۵ میلیارد دلار وجود دارد، گفت: باید تبادلات تجاری و همچنین رفت‌وآمدها و سفرها در حوزه گردشگری و زیارتی بین دو کشور افزایش یابد.

او از اشتراکات فرهنگی و پتانسیل‌های پاکستان در جذب گردشگر سخن گفت و ادامه داد: ایرانیان کمی از پاکستان بازدید می‌کنند. با این حال پاکستانی‌ها سفرهای زیارتی به ایران دارند. باید طبق یک استراتژی دقیق زمینه رفت‌وآمدها را افزایش دهیم.

طریق هدی با بیان این نکته که گمرک پاکستان در آینده هنزدیک در راستا تسهیل پروسه‌های گمرکی اقداماتی را انجام می‌دهد، تصریح کرد: گمرک پاکستان در زمان شیوع کرونا تسهیلاتی را در مرزهای مشترک با ایران قائل شد تا همکاری‌ها متوقف نشود. امروز پاکستان این آمادگی را دارد تا با همکاری با یکدیگر روند صدور روادید را تسهیل کنیم.

رئیس گمرک پاکستان توسعه روابط تجاری و حضور شرکت‌های ایرانی در پاکستان را خواستار شد و افزود: شرکت‌های ایرانی در پاکستان می‌توانند تولیدات خود را به چین صادر کنند.

در ادامه، عبدالحکیم ریگی، رئیس اتاق زاهدان و فدا حسین دشتی، رئیس اتاق کویته و همچنین تعدادی از روسای کمیسیون‌ها و انجمن‌های تخصصی و فعالان اقتصادی در زمینه ظرفیت‌های موجود برای همکاری مشترک پیشنهاد دادند و راهکارهایی برای رفع مشکلات و موانع تجاری مطرح کردند.

مشکلات بانکی و نبود کانال ایمن برای انتقال ارز، عدم تمایل شرکت‌ها برای همکاری به دلیل تحریم‌ها، لزوم توسعه مرزها و تجهیزات مورد نیاز، حمایت کشورها از فعالیت بازارچه‌های مرزی، افزایش ساعات فعالیت گمرکات، لزوم همکاری دو کشور در زمینه پذیرش کارنه تیر، آمادگی اعزام و پذیرش هیات تجاری از جمله در حوزه کشاورزی و مواد غذایی، ایجاد کنسرسیوم‌های صادراتی و ایجاد فروشگاه‌هایی برای تولید در کشور پاکستان، لزوم کاهش قاچاق کالا بین دو کشور و حمایت از تبادلات رسمی و مشکل ارسال نمونه کالا برای پاکستان از دیگر موضوعات مورد بحث در این نشست بود.

سرپرست مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات اتاق ایران گفت: با توجه به ظرفیت مناطق آزاد، برای رونق اقتصاد دانش‌بنیان، جذب سرمایه‌گذار خارجی و ارزآوری باید گام‌های موثری برداشت.

مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات اتاق ایران و شرکت پیشگامان فرصت‌آفرین، تفاهم‌نامه همکاری امضا کردند.

در نشست اخیر مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات اتاق ایران که با حضور غلامحسین جمیلی، عضو هیات رئیسه اتاق ایران و مهدی اقتصادی، سرپرست مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات اتاق ایران تشکیل شد، تفاهم همکاری با هدف شتابدهی صادرات در مناطق آزاد امضا شد.

اقتصادی در این نشست هدف اصلی انعقاد تفاهم‌نامه با شرکت پیشگامان فرصت‌آفرین را حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها عنوان کرد و گفت: در پی رسیدن به الگویی مناسب هستیم تا بتوانیم مسائل مورد نیاز کشور را در حوزه صادرات دانش‌بنیان مرتفع کنیم.

او تصریح کرد: طبق رسالت این مرکز و با توجه به ظرفیتی که در مناطق آزاد وجود دارد، می‌توان با جذب سرمایه‌گذار خارجی در راستای رونق اقتصاد دانش‌بنیان و ارزآوری و سودآوری برای کشور گام‌های موثری برداشت.

اقتصادی افزود: موضوع این تفاهم‌نامه که در حوزه سلامت است، کمک به شتابدهی صادرات و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور در مناطق آزاد است.

رئیس مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات ایران تاکید کرد: همواره تعامل حلقه گمشده حوزه دانش‌بنیان‌هاست. از این رو، با انعقاد این تفاهم‌نامه سعی داریم با شناسایی پتانسیل‌ها و فرصت‌ها در مناطق آزاد اقداماتی که می‌تواند مؤثر باشد را به‌صورت هدفمند و برنامه‌ریزی شده انجام دهیم.

جمیلی، از اعضای هیات رئیسه اتاق ایران از میهمانان حاضر درباره حمایت اتاق ایران از این تفاهم‌نامه گفت: مرکز شتابدهی صادرات در راستای حمایت از شرکت‌های نوآور و دانش‌بنیان و عملی کردن ایده‌های استارت‌آپی تأسیس شد.

جمیلی گفت: شواهد و نتایج کار این مرکز گویای آن است که در راستای رسالت خود مسیر صحیحی را طی کرده است، از این رو، طبق قوانین این حوزه بر اتاق بازرگانی ایران واجب است که از فعالیت‌های این مرکز حمایت کرده و نهایت همکاری را با این مرکز داشته باشد.

بر اساس این گزارش، برای تحقق اهداف این تفاهم‌نامه، کارگروهی تشکیل شده که دبیرخانه آن در محل مرکز نوآوری و شتابدهی صادرات ایران در نظر گرفته شده است تا بر اساس آن، فعالیت‌های مربوطه با قدرت و سرعت هرچه بیشتر پیش رود.

تفاهم همکاری با هدف شتابدهی صادرات در مناطق آزاد امضا شد

دلایل اصلی کمبود گاز و احتمال قطع گاز صنایع و نیروگاه‌ها چیست؟

چالش صنعت گاز ایران جدی است

در شرایطی که کشور به سمت روزهای سرد سال و افزایش مصرف گاز می رود مسئولان شرکت ملی گاز و وزیر نفت اعلام کرده اند نمی توانند پاسخگوی رشد مصرف باشند و اگر شرایط به همین شکل ادامه پیدا کند؛ چاره ای جز قطع گاز صنایع و نیروگاه ها و تمرکز بر تامین گاز خانگی در کشور نخواهد بود. جواد اوجی، وزیر نفت بعد از دیدار با اعضا کمیسیون انرژی مجلس گفت:«همه تلاشمان را برای تأمین سوخت زمستانی بخش خانگی به‌کار می‌گیریم.» پیش‌بینی می‌شود با سردتر شدن دمای هوای کشور، مصرف گاز خانگی رکورد ۴۰۰میلیون مترمکعب در روز را ثبت کند. با این روند قطع گاز مصرفی صنایع، دور از انتظار نخواهد بود و احتمال کاهش یا حتی قطع موقت گاز صادراتی هم وجود دارد. افزون بر اینکه مدیران وزارت نفت و شرکت ملی گاز ایران امیدوار هستند تا بخشی از کسری گاز مورد نیاز در فصل سرما را از طریق واردات جبران کنند.

اما سوال اصلی اینجاست که چرا کشوری که دومین ذخیره گازی جهان را در اختیار دارد با چالش برای تامین گاز رو به روست؟ به اعتقاد کارشناسان نبود سرمایه گذاری کافی برای توسعه صنایع نفت و گاز، قدیمی بودن تاسیسات و البته مصرف بی رویه انرژی (به خصوص در روزهای سرد سال) در کشور سه چالش جدی است که صنعت گاز ایران با آن مواجه بوده و باعث می شود زنگ خطر قطع گاز در روزهای سرد از هم اکنون به صدا در آید. براساس آخرین ترازنامه انرژی ایران (۱۳۹۷) که منتشر شده، صنعت گاز ایران با چالش‌های جدی مواجه و نوسان نرخ ارز هم بر این چالش‌ها افزوده است. ازجمله چالش‌های این صنعت، پایین بودن ضریب بازیافت مخازن گاز، بالا بودن عمر مخازن نفت و گاز و افت تولید طبیعی آن ها، محدودیت دسترسی به منابع مالی بین‌المللی، محدودیت دسترسی به فناوری‌های نوین و کمبود شدید منابع مالی، برای توسعه طرح‌ها از چالش های جدی این صنعت است. علاوه بر این ها غفلت ملی از بهینه سازی مصرف انرژی در ایران به پیچیده‌تر شدن معمای تراز منفی، به ویژه در بخش گاز ایران دامن زده است. برآوردهای شورای عالی انرژی کشور از تراز تولید و مصرف گاز طبیعی تا افق ۱۴۲۰نشان می‌دهد که تراز منفی گاز کشور حتی با فرض اعمال سیاست‌های بهینه سازی مصرف در دولت سیزدهم ادامه می یابد. سند تراز تولید و مصرف گاز طبیعی تا افق ۱۴۲۰ نشان می‌دهد که در سال جاری میزان تولید و عرضه گاز به ۸۱۲میلیون مترمکعب در روز برسد؛ درحالی‌که میزان مصرف گاز، ۸۴۳میلیون مترمکعب برآورد شده؛ یعنی دست‌کم ۲۱,۵میلیون مترمکعب کمبود گاز خواهیم داشت. با توجه به اینکه در فصل سرما وضعیت پیچیده‌تر می‌شود، شورای‌عالی انرژی در گزارش مستند خود بیان کرده که هر چند تراز گاز متوسط ممکن است در ۶سال آینده مثبت شود، اما دست‌کم در۴ماه سرد سال باز هم ایران با کسری گاز مواجه خواهد شد. اکنون دو راه پیش روی دولت، سیاستگذاران انرژی و مردم ایران قرار دارد؛ امید بستن به سرمایه‌گذاری دست‌کم ۶۰میلیارد دلاری برای استخراج و مصرف بیشتر گاز در داخل کشور یا حرکت به سمت مدیریت تقاضا و کنترل مصرف. در حال حاضر ۵۰ درصد از تولید انرژی اولیه ایران به گاز طبیعی اختصاص دارد، ۵۶ درصد از انرژی مصرفی کشور از طریق گاز طبیعی تامین می‌شود، سرانه مصرف نهایی گاز طبیعی در ایران ۶,۴ برابر متوسط مصرف دنیاست. طبق آمارهای وزارت نفت و شرکت ملی گاز ایران سهم نیروگاه‌ها از مصرف گاز ۳۱,۳درصد، خانگی، تجاری و عمومی ۲۷,۹درصد، صنایع ۱۵,۱درصد، پتروشیمی‌ها ۱۲,۲درصد و پالایشگاه‌ها ۸,۸درصد، حمل ونقل ۳,۵درصد و کشاورزی ۱,۲برآورد می‌شود.

انتظارات از بودجه ۱۴۰۱

محسن جلال‌پور

این روزها عمده توان سازمان برنامه و بودجه صرف تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۱ می‌شود و ساعت‌ها زمان و ده‌ها متخصص نیاز است تا لایحه بودجه تدوین شود. هر دولتی اهداف سیاسی خود را دارد و منویات خود را دنبال می‌کند و به اصطلاح آمده است تا اهداف حامیان و مدافعان خود را پشتیبانی کند. بدون شک بهترین عرصه برای پیاده‌سازی این اهداف سیاسی، لوایح بودجه سالانه است.

لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ که نخستین بودجه تدوین‌شده توسط دولت سیزدهم است، چند صباح دیگر روانه مجلس می‌شود و بررسی و تحلیل آن نشان می‌دهد اراده حاکم در قوه مجریه دنبال چیست و چه اهدافی را مد نظر دارد.

پس از آنکه این لایحه به مجلس تقدیم شود، به‌طور قطع، نمایندگان نیز منویات و اهداف سیاسی و منطقه‌ای خود را بر آن تحمیل می‌کنند و به اصطلاح بر تعهدات مالی و سیاسی بودجه می‌افزایند و از ابتدای سال ۱۴۰۱ جامعه نیز ناچار است آثار اقتصادی این بودجه را تحمل کند و هزینه این اهداف را بپردازد.

این رویه سال‌های متمادی است که تکرار می‌شود و در پایان هر سال که عمر یک بودجه به پایان می‌رسد، همواره این‌گونه بوده که هزینه‌های بودجه برای مردم بسیار بیشتر از عواید آن بوده است.

قاعدتا بودجه باید خونی تازه در رگ‌های اقتصاد کشور جاری کند و هر بودجه باید پیام خوبی برای آحاد اقتصادی به دنبال داشته باشد؛ اما در فرآیند تدوین و تصویب بودجه اتفاقاتی رخ می‌دهد که آن را تبدیل به تهدیدی برای اقتصاد کشور می‌کند.

به همین دلیل است که هر سال در موعد تدوین و تصویب بودجه، اقتصاددانان و ناظران اقتصادی مضطرب و نگران می‌شوند که با تدوین یک لایحه بودجه دیگر، دوباره دردی روی دردهای اقتصاد ایران گذاشته می‌شود.

در چند دهه گذشته اقتصاد ایران بدترین و کاری‌ترین ضربه‌ها را از بودجه‌های سالانه خورده است. مثلا ریشه ابرچالش کسری بودجه که منجر به متاستاز سرطان تورم در بدن اقتصاد ایران شده، در چند دهه گذشته عمدتا از طریق بودجه وارد بدن این اقتصاد شده و نقش بسیار مهمی در تضعیف و رنجور شدن جامعه ایران داشته است.

آنچه در سطور بالا مطرح شد، تکرار بدیهیات است که جامعه ایران در سال‌های گذشته با تحمل هزینه فراوان آموخته است و در این مقطع بسیار حساس باید مورد توجه سیاستمداران حاکم بر دولت و مجلس نیز قرار گیرد.

هرچند رئیس سازمان برنامه و بودجه تاکید کرده است که مسیرهای تشدید کسری بودجه مسدود خواهد شد؛ اما از آنجا که چنین وعده‌هایی را به کرات از سیاستمداران پیشین هم شنیده‌ایم و خلاف آن عمل شده، امید به اصلاح امور مالی دولت کمرنگ است.

موضوع این است که قطعا دولت در ماه‌های آینده برای ایفای تعهدات و وظایف خود دچار مشکل مالی می‌شود که حاصل آن کسری بودجه است. کسری بودجه می‌تواند دولت را وسوسه کند که از منابع بانک مرکزی برداشت کند که نتیجه این اتفاقات افزایش پایه پولی و حجم نقدینگی خواهد بود که نتیجه قطعی‌اش تشدید تورم خواهد بود.

مسعود نیلی پیش از این به‌صورت مبسوط توضیح داده است که تحریک پایه پولی در عصر تنگنای درآمدهای نفتی، بسیار خطرناک‌تر از تحریک پایه پولی در عصر وفور درآمدهای نفتی است و خبر بد اینکه ما در بدترین تنگنای مالی چند دهه گذشته قرار داریم؛ اما شاهد بیشترین تحریک پایه پولی چند دهه گذشته هستیم.

واقعیت این است که نیروهای سیاسی موسوم به اصولگرا که با شعار عدالت اجتماعی شناخته می‌شوند و عموما مدافع سیاست‌های توزیعی هستند، معمولا در دورانی قدرت را در دست داشته‌اند که قیمت نفت در سطوح بالا قرار داشته و تحریم‌ها تا این حد پیچیده و سخت‌گیرانه نبوده است.

شرایط فعلی از اساس با همه دوران گذشته متفاوت است و اقتصاد ایران در شرایط بسیار شکننده‌ای قرار دارد که این وضعیت باعث شده است غالب اقتصاددانان نسبت به وخیم‌تر شدن اوضاع هشدار دهند.

رئیس‌جمهور محترم در چند سخنرانی گذشته، بارها تاکید کرده که حاضر است برای ایجاد اصلاحات ساختاری در اقتصاد از آبروی خود بگذرد.

به‌عنوان یک فعال اقتصادی از ایشان درخواست دارم که این حسن نیت را در لایحه بودجه ۱۴۰۱ نشان دهند.

برای اصلاح ساختار اقتصاد و برای اینکه کشور در سال آینده از یک سیل سهمگین در امان بماند، لازم است که هزینه‌های دولت به‌شدت کاهش پیدا کند.

قطعا کشور برای گذار از شرایط سخت پیش رو نیاز به منابع مالی زیادی دارد و درصورتی‌که منابع موجود به درستی هزینه نشود، امیدی به گذار از وضع موجود نخواهیم داشت.

من لایحه بودجه ۱۴۰۱ را به مثابه پل صراط سیاستمداران می‌دانم و امیدوارم حال که نیروهای سیاسی حاکم، همسو و همگرا هستند، هم دولت و هم مجلس با درک صحیح از شرایط موجود، به‌گونه‌ای سیاستگذاری کنند که کشور از این پیچ خطرناک به سلامت عبور کند.

معرفی کتاب

ایده ها

کتابی که پیش روی شماست سعی کرده، فعالان اقتصادی و خوانندگان عمومی و علاقه مندان علم اقتصاد را با تئوری های اقتصادی آشنا سازد. این کتاب محصول یک ویژه نامه خواندنی در نشریه اکونومیست است. کتاب ایده ها تمرکز خود را براین اصل قرار داده که وقتی در مورد یک اقتصاددانان صحبت می کند، تئوری اصلی مورد نظر او و نتایج اجرایی این ایده را بررسی و ارائه کند. برهمین مبنا هم خواننده پس از مطالعه هر بخش به درک درستی از اثرات اجرایی ایده مورد نظر می رسد.

در این کتاب از اندیشمندان کلاسیک علم اقتصاد تا اقتصاددانان معاصر مورد بررسی قرار گرفته اند. کتاب سعی کرده قضاوت آشکاری در مورد ایده مورد بررسی نداشته باشد و تنها در نقش گزارشگری صادق و معتمد باقی بماند.

نتیجه اینکه هیچ تئوری مورد حمایت نویسندگان قرار نگرفته و آنها با قلمی روان ولی بدون موضع اندیشه های اقتصاددانان مورد نظرشان را تشریح کرده اند.

این کتاب ادعای جامعیت قطعی در مورد بررسی تمام اندیشه های اقتصادی را ندارد ولی با این وجود تلاش کرده، بیشترین تعداد از اندیش ههای اقتصادی را با محور مرور زندگی اقتصاددانان گردآوری کند.

تهران خیابان سمیه بعد از چهارراه دکتر مفتح کوچه جلیل مژدهی شماره ۱طبقه ۲
کدپستی ۱۹۹۱۶۴۴۷۹۱
تلفن: ۰۲۱۸۸۸۲۵۱۱۰
www.fieei.ir
info@fieei.com